

Obreria de Santa Cristina

BUTLLETÍ INFORMATIU

Santa Cristina 2022

Festa Major de Lloret

2021

Primera Obrera: Mar Portavella Sariola
Segona Obrera: Mariona Gisbert Perianes
Tercera Obrera: Anna Comas Pujol
Quarta Obrera: Maria Mayorga Baeza

2022

Primera Obrera: Cristina Batlle i Lloveras
Segona Obrera: Maria Malet i Obach
Tercera Obrera: Gemma Carbonell i Mas
Quarta Obrera: Marina Urpí i Agustí

Fotografies:
Cristina Triadó Pérez
Jordi Triadó Boschacoma
Carlos Costa Fuste
Josep Martí Utset
SAMLM

Arseni Frigola Bosch
Obrer Major

En el llibre *La cultura tradicional i el parlar de Lloret*, Esteve Fàbregas i Carme Rebollo ens parlen de la llegenda de la Senyora de Rosell, una dona que vivia en l'opulència fins que

les circumstàncies la van portar a la ruïna i que, quan va tastar el pa amb nous que per caritat li van oferir, va exclamar: "Si hagués sabut que el pa i nous era tan bo, encara seria la senyora de Rosell, que no en só". Aquesta llegenda em porta a pensar que tendim a no valorar prou els moments intensos, plens d'alegria i felicitat que la vida ens depara. I quan, per algun motiu ens veiem privats de les vivències que han esdevingut quotidianes i que mai hauríem pensat que ens podrien manca, és quan aquesta absència ens porta a valorar amb humilitat tot allò que temps enllà no ens semblava tan extraordinari, quan realment ho era.

La pandèmia ens ha obligat dos anys a viure una festivitat de Santa Cristina marcada per les limitacions que les nostres autoritats ens han imposat per tal de prevenir, en la mesura del possible, els contagis. En aquest marc de restriccions no hem pogut gaudir de la festa de Santa Cristina amb plenitud, i aquests dos anys hem recordat la felicitat de la festa dels anys anteriors a la pandèmia i hem valorat amb enyorança tots i cada un dels instants que la pandèmia ens ha robat a les nostres vides.

Aquest any tot sembla indicar –si més no, en el moment d'escriure aquestes paraules de salutació– que po-

drem gaudir d'una festa de Santa Cristina amb plenitud. Us animo a participar de la festa intensament, a mantenir vives les nostres tradicions; que la il·lusió de participar-hi es vegi, si cal, incrementada pel fet de pensar que les circumstàncies com les que hem passat no es poden prevenir i que, per tant, hem de viure el present amb tota la intensitat possible.

Tot i que, com us deia, la situació pandèmica ha millorat considerablement i podrem celebrar tots i cada un dels actes de la festa de Santa Cristina, haurem de seguir fent cas a les indicacions de les nostres autoritats per tot el que fa referència a la prevenció dels contagis. Us demano que us cuideu, perquè, si ens cuidem cada un de nosaltres, ens cuidem a tots.

És també la nostra voluntat seguir amb tots els treballs de manteniment habituals de l'ermita, el paratge i les edificacions. És a aquest darrer aspecte, el de les edificacions, al que hem destinat bona part dels recursos, per tal de posar-les al dia, fer-les més dignes i millorar tant la seva estètica com el seu contingut per tal d'oferir-les als lloretencs i a tothom que en vulgui gaudir amb unes condicions millors. Són uns treballs que encara han de durar uns anys, però que a poc a poc s'aniran consolidant.

Algunes d'aquestes millores seran ja visibles per la festa de Santa Cristina. Amb l'esperança que ens puguem retrobar sempre al voltant de la Santa de Bolsena, us desitjo a tots una bona Festa Major de Lloret i que Santa Cristina ens doni salut a tots. ■

2020

Primera Obrera: Berta Blanch Fàbregas
Segona Obrera: Laura Reina Marín
Tercera Obrera: Georgina Latorre Lloses
Quarta Obrera: Clàudia Ferràndez Manchado

Jaume Dulsat i Rodríguez
Alcalde de Lloret de Mar

Benvolguts, benvolgudes,

Arribem a la Festa Major de Santa Cristina amb una enorme il·lusió: tornem a celebrar la Festa Major amb tota la seva intensitat amb un programa ple d'activitats i podent gaudir plenament i sense restriccions dels actes centrals, la processó de Santa Cristina i el Ball de Plaça, i això convida a l'esperit festiu que sempre ha acompanyat aquesta diada i que tant hem trobat a faltar els dos darrers anys.

Per altra banda, fa poques setmanes vàrem desplaçar-nos fins a Bolsena per celebrar els 15 anys d'agermanament de les dues viles i inaugurar una parc que porta el nom de Lloret de Mar. Bolsena ens retorna d'aquesta manera l'honor que li va fer la nostra vila el 2017 amb la inauguració també d'una plaça amb el seu nom.

A Bolsena també hem tingut l'oportunitat d'agrair als quatre darrers Obrers Majors la seva tasca al capdavant de l'Obreria, un càrrec que cada un d'ells ha assumit amb honor, conscients del privilegi de treballar per fer perdurar la història d'aquesta entitat, que també és la nostra.

El nostre orgull lloretenc està més viu que mai. Ens mostrem orgullosos del nostre passat, reforcem els vincles amb la nostra història i celebrem el present amb un munt de propostes musicals, culturals, esportives i associatives, que mostren que Lloret de Mar té un teixit social viu i vibrant.

Aquest 2022, doncs, celebrem la festa, retrobem-nos amb més ganes que mai i gaudim d'aquesta Festa Major d'estiu per traspuar que som una vila hospitalària, cultural, inclusiva i igualitària. Fer festa és celebrar, és compartir el millor de nosaltres i fer-ne partícips a tothom, a la nostra ciutadania i als nostres visitants!

Bona Festa Major!

Lloret de Mar, juliol del 2022. ■

Mn. Martirià Brugada Clotas
Rector de la parròquia de Sant Romà

Recordant, agraint, esperant, construint

El bisbe Francesc Pardo, nomenat bisbe de Girona el 16 de juliol del 2008, gairebé tots els anys presidí la celebració de Santa Cristina, des del 2009, aleshores amb Mn. Josep M. Castellà i Mn. Jesús Calm. La seva presència afable i cordial, s'hi ha fet propera fins la darrera celebració, el 2021, incloent-hi la celebració del 2020, un moment desconcertant que volgué acompanyar-nos, en la tristesa i el descens de la situació. A la darrera celebració ja havia presentat, al sant pare, la renúncia canònica a la Seu Gironina, en haver complert els 75 anys. Amb tot continuaria com a bisbe interí de Girona fins que la renúncia esdevingué del tot definitiva el dijous 31 de març passat, la nit en què morí. Els seu funeral s'oficiaria solemnement el matí del dilluns 4 d'abril a la catedral de Girona, amb la presència del nostre Obrero Major, de l'Obrera Secretària i Arxivera de l'Obreria, de mi mateix i d'altres membres destacats de la nostra població. Fou un moment trist, malgrat la densitat de la cerimònia on es feia palès l'agraïment de tanta gent.

Ara estem en un moment d'espera de l'arribada d'un nou prelat i, per tant, d'algú que té un protagonisme peculiar a l'Obreria de Santa Cristina. Un prelat és formalment designat pel Bisbe de Roma, el papa. El procés no és àgil: es parteix d'un sondeig que el Nunci del Vaticà realitza a un sector ampli del clergat, dels bisbes de l'entorn i d'altres càrrecs diocesans. Posteriorment se'n fa un cribratge amb la participació dels responsables diocesans i dels bisbes de l'entorn (especialment el metropolità que, en el nostre cas, és l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Joan Planellas) perquè en valorin la idoneïtat. La valoració també és feta pels diversos dicasteris vaticans que puguin disposar d'informació (especialment el dicasteri dels bisbes del que en forma part el cardenal arquebisbe de Barcelona Mons. Josep M. Omella). I un cop coneguda la idoneïtat corresponent, per ordre de preferències, es demana l'acceptació per part del candidat que, en cas de ser negativa, pot demanar-se als altres candidats o bé reiniciar al procés. Finalment el sant pare és qui el designa. El cert és

que el procés és llarg i enrevessat i, per tant, no ens ha d'estranyar que en aquests moments no sapiguem encara qui serà el nostre bisbe i no seria d'estranyar que l'espera es pugi allargar fins enllà del primer trimestre del proper curs.

Entretant ens disposem a una nova celebració de santa Cristina, en un moment que naveguem entre la normalitat i la incertesa. Però malgrat les batzegades del moment, com he remarcat aquests dos anys darrers, de nou alcem la mirada vers santa Cristina per tal que, enmig de les nits fosques, vingui a il·luminar-nos. Per això, ens ha semblat adient que, a la celebració d'enguany, vingui a acompanyar-nos l'Abat Emèrit de Montserrat, el P. Josep M. Soler. Nascut i batejat a la parròquia de Santa Eugènia de Girona, d'arrels banyolines, la seva presència ens ajudarà a sentir-nos agomboïats de la comunitat monàstica de Montserrat ben vinculada a Lloret de Mar.

Encara, més enllà de la normalitat i de les incerteses del moment, la celebració d'enguany cal emmarcar-la en una celebració ben peculiar per la nostra parròquia: la celebració del 500 aniversari de la construcció de la nostra església parroquial i consagrada el dia de santa Magdalena, el 22 de juliol. No és una fita qualsevol. I si bé la nostra primera església parroquial, l'actual ermita de Les Alegries, fou consagrada el 1079, el 500 aniversari de l'actual església parroquial se'ns presenta també com un repte. L'actual església, construïda enmig del nucli de la població, ens recorda que hem de fer-nos present on hi ha la gent. I per tant, amb aquest aniversari cal que els que formem part de la Parròquia de Sant Romà de Lloret de Mar, ja de ple al s. XXI, ens plantejem com construïm la nostra comunitat parroquial enmig de la nostra vila i com hi fem ressonar l'Evangeli, com apropem el missatge de Jesús als que viuen a Lloret de Mar i als qui ens visiten. Que santa Cristina i santa Maria Magdalena, encapçalant tot el conjunt de dones imprescindibles i ben actives a la vida de la nostra parròquia, ens hi ajudin.

Bon estiu i bona festa de santa Cristina! ■

Festa Major 2022 Programa d'actes

Actes organitzats i patrocinats per l'Obreria de Santa Cristina

Dissabte, 23 de juliol

Vigília de Santa Cristina

- A les 19 h** **Missa de Santa Cristina** (anticipada)
a l'església parroquial de Lloret
- A les 19 h** **"S'Amorra Amorra" Jove** a la platja,
davant del Museu del Mar
- A les 22 h** **"PASSADA"** dels Obrers de Santa Cristina
pels principals carrers del poble,
anunciant la festa.

Diumenge, 24 de juliol

Festa de Santa Cristina

- A les 7.30 h** **"PASSADA"** dels Obrers
de Santa Cristina, anunciant
la sortida de la processó.
- A les 8 h** Sortida de la **PROCESSÓ** de l'església
parroquial fins a la platja, per anar,
per mar, a l'ermita de Santa Cristina.

Cant de la **"SALVE"**.

Tot seguit, en el santuari,
MISSA SOLEMNE,
amb acompanyament del
cor parroquial "Alba de Prima".

Veneració de "Sa Relíquia"
i cant dels goigs.

*Aforament reduït a l'interior
de l'ermita. A l'exterior hi haurà
una pantalla i seients per seguir
la celebració.

Estofat tradicional, a la sortida,
a la **plaça del Pi**, ofert als mariners,
vogadors i autoritats convidades.

- A les 12 h** Sortida de **PROCESSÓ**
de l'ermita de Santa Cristina
per tornar, per mar,
a l'església parroquial.

- A les 19.30 h** **BALL DE PLAÇA**
o **"DANSA DE LES ALMORRATXES"**
davant de la Casa de la Vila.■

Ordre de la processó de Santa Cristina

Anada i tornada

Anada, de la parròquia a la platja de Lloret

- CREU**
Escolans i tres pendons antics
- Banderes dels club i tripulacions:**
 - Bandera **blanca i verda** (Ajuntament de Lloret)
Equips de l'entitat. Tripulacions femenina i masculina
 - Bandera **grogà - Sant Isidre** (Sant Romà)
Tripulacions femenina i masculina
 - Bandera **blanca amb la creu vermella - Sant Jordi** (Club Nàutic)
Equips de l'entitat. Tripulacions femenina i masculina
 - Bandera **verda - Sant Roc** (Casinet)
Equips de l'entitat. Tripulacions femenina i masculina
 - Bandera **blava i taronja** (Gremi d'Hotelers)
Equips de l'entitat. Tripulacions femenina i masculina
 - Bandera **blanca** (Es Vano)
Tripulacions femenina i masculina
 - Bandera **blau cel - Sant Pere** (Confraria de Pescadors)
Tripulacions femenina i masculina
 - Bandera **blava - Sant Elm** (Confraria de Sant Elm)
Tripulacions femenina i masculina
 - Bandera **grana - Santa Cristina** (Obreria de Santa Cristina)
Tripulacions femenina i masculina
- COR ALBA DE PRIMA**
- Banderes antigues (grans)**
 - Senyera de Catalunya
 - Bandera de Lloret, **verda i blanca** (Ajuntament)
 - Bandera de **Sant Isidre, groga** (Sant Romà)
 - Bandera de **Sant Jordi, blanca amb creu vermella** (Club Nàutic)
 - Bandera de **Sant Roc, verda** (Casinet)
 - Bandera **blava i taronja** (Gremi d'Hotelers)
 - Bandera **blau - Sant Elm**
Imatge de Sant Elm
Confraria de Sant Elm
 - Bandera **blau cel - Sant Pere**
Imatge de Sant Jaume
Confraria de Pescadors
 - Bandera **blanca** (Ses Obreres)
 - Bandera **grana - Santa Cristina** (Obreria de Santa Cristina)
Marabadessa i Àngel Porrer
Obreres i angelets
Obrers de Santa Cristina
Imatge de Santa Cristina
Portadors, balladors del Ball de Plaça
- SR. RECTOR AMB SA RELÍQUIA**
- MÚSICS**
- AUTORITATS**
- PÚBLIC QUE SEGUEIX LA PROCESSÓ**

Tornada, des de la platja fins l'església parroquial

- CREU**
Escolans i tres pendons antics
COR ALBA DE PRIMA
- Banderes antigues (grans):**
Senyera de Catalunya
Bandera de Lloret, verda i blanca (Ajuntament)
Bandera de Sant Isidre, groga (Sant Romà)
Bandera de Sant Jordi, blanca amb creu vermella (Club Nàutic)
Bandera de Sant Roc, verda (Casinet)
Bandera blava i taronja (Gremi d'Hotelers)
- Bandera de Sant Elm, blau (Confraria de Sant Elm)
IMATGE DE SANT ELM
CONFRARIA DE SANT ELM
- Bandera de Sant Pere, blau cel (Confraria de Pescadors)
IMATGE DE SANT JAUME
CONFRARIA DE PESCADORS
- Bandera de Ses Obreres, blanca (Es Vano)
- Bandera de Santa Cristina, grana (Obreria de Santa Cristina)
- MARABADESSA I ÀNGEL PORRER**
- OBRERES I ANGELETS**
- OBRERS DE SANTA CRISTINA**
IMATGE DE SANTA CRISTINA
Portadors, balladors Ball de Plaça
- Sr. RECTOR AMB SA RELÍQUIA**
- MÚSICS**
- AUTORITATS I CONVIDATS**
- PÚBLIC QUE SEGUEIX LA PROCESSÓ**

Recomanacions

A les embarcacions:

- Cal que les embarcacions de gran tonatge vigilin els cops de mar que originen per tal de no posar en perill les altres barques.
- L'embarcació capitana, que és la que porta la imatge de Santa Cristina a bord, anirà sempre al capdavant de la processó. Per a un major ordre, les altres barques procuraran seguir-la.
- A la vista de Sant Pere del Bosc la processó s'atura; es canta la Salve i els llaguts se situaran a banda i banda de la nau "capitana". En aquest moment, es prega el màxim de silenci i recolliment.
- Després del cant de la Salve, es donarà sortida a la regata "S'amorra, amorra". El romiatge marítim es reprendrà darrera dels llaguts, sempre vigilant la posició de l'embarcació capitana, que és la que marcarà el ritme i que ningú no podrà avançar sota cap concepte. Igualment, en cap circumstància, es podrà avançar el darrer llagut ni envair el camí de cap altre.
- Un cop arribats a terra els llaguts, amorraran primer la nau capitana i l'embarcació que porta les autoritats i, successivament, els diversos creuers i embarcacions que porten la resta de la gent.
- A la tornada, la regata davant la platja de Lloret serà amb tripulacions femenines.

Al Ball de Plaça:

- L'accés dels fotògrafs a la plaça durant el Ball de Plaça del dia 24, està regulat per l'Obreria com a organitzadora d'aquest acte. Només hi podran accedir els fotògrafs que prèviament hagin obtingut i exhibeixin l'acreditació de l'Obreria, condicionada a que els moviments no interfereixin en la bellesa i visió de conjunt de la dansa.

Gràcies a tothom per la comprensió i col·laboració. ■

Convocatòria

de noves Obreres

Vols ser Obrera?

- Les noies que vulguin assumir el compromís de ser Obrera de Santa Cristina durant un any, han de dirigir-se per escrit a l'Obreria de Santa Cristina, apartat de correus 455 de Lloret, o entregar personalment la carta a algun dels Obrers. Ho poden demanar totes les noies que, sense limitacions d'origen o residència, tinguin una edat compresa entre els 16 i els 22 anys al demanar la plaça, durant els mesos de novembre i desembre.
- Cal indicar a la carta el telèfon de contacte, i acompanyar la fotocòpia del document d'identitat. Les sol·licituds que no compleixin amb aquest requisit o que arribin fora de termini seran descartades. S'agrairà que indiquin el correu electrònic, si en tenen.
- Seran elegides per votació secreta de la Junta d'Obrers, formada pels quatre Obrers efectius i els dos Obrers honoraris (Sr. Alcalde i Sr. Rector).
- Ostentaran el càrrec durant un any, a partir de llur presentació oficial en el transcurs de la festa religiosa dels Perdots (segon diumenge de Quaresma).
- La seva missió consistirà a col·laborar amb la seva presència personal al digne manteniment del santuari de Santa Cristina i en totes les activitats per les quals siguin requerides per l'Obreria.
- Durant la Festa de la Santa, les Obreres i els Obrers protagonitzaran l'ancestral Ball de Plaça o Dansa de Ses Morratxes. (Els Obrers titulars, però, podran ser substituïts per joves elegits expressament per aquesta començament.)
- Podran assistir a les assemblees amb veu però sense vot.
- Abans del dia 10 de gener, l'Obreria confirmarà per telèfon o correu electrònic a les candidates, la rebuda de la seva sol·licitud. En cas de no rebre aquesta confirmació i fins al dia 15 de gener, es podran comunicar amb l'Obreria per exposar la sol·licitud.

Relació d'activitats on es requereix el compromís d'assistència i col·laboració de les Obreres de Santa Cristina

- Vigília dels Perdots el 4 de març de 2023.
- Concert de la Vetlla dels Perdots (4 de març de 2023). Parròquia de Sant Romà.
- Festa dels Perdots (5 de març de 2023).
- Presència a l'Ermita per la Marxa de les Ermites (26 de març de 2023: de 8.30 a 11 h).
- Aplec de la Sardana: obrir i vigilar l'Ermita de Santa Cristina fins al final de l'aplec (1 de maig de 2023).
- Assaigs del Ball de Plaça, des de l'1 al 23 de juliol, de dilluns a divendres, de 22 a 24 h, aproximadament. Compromís d'assistència dels companys balladors.
- Trobada anyal d'Ex-Obreres (aproximadament, segon divendres de juliol).
- Reunió prèvia a la Festa Major (durant la primera quinzena de juliol, aproximadament).
- 23 de juliol, a les 16 h: condicionar la Plaça del Pi per a l'estofat i l'ermita. A les 22 h, Passada pels carrers de Lloret.
- 24 de juliol: Dia de Santa Cristina. Processó, Ball de Plaça i sopar a la Plaça del Pi.
- 26 de juliol: Ball de Plaça a l'Hospital (16.30 h) i a la plaça de la Vila amb la Confraria de Sant Elm.
- Concerts d'Estiu a Santa Cristina: repartir cartells els dies previs. Assistència tres divendres d'agost a la nit. S'ha de ser a Santa Cristina una hora abans de l'inici dels concerts que normalment comencen a les 22.30 h. És imprescindible la vostra assistència.
- Concert de Nadal a l'Ermita, diumenge a la tarda, una setmana o dues abans de Nadal. S'ha de ser a Santa Cristina una hora abans de l'inici del concert. Repartiment de Cartells els dies abans. És imprescindible la vostra assistència.
- 1 de gener de 2023. Sardanes a l'Alba, a les 7 h.
- Assemblea anyal de l'Obreria. Un o dos diumenges abans dels perdons, a les 11 h.
- Assemblees extraordinàries de l'Obreria.
- Concerts dels Perdots, de la vigília del 2024
- Festa els Perdots de 2024.
- I totes aquelles activitats que eventualment puguin sortir. ■

Resum d'activitats de l'entitat

De juliol de 2021 a juny de 2022

Les activitats de l'Obreria del darrer any es segueixen emmarcant en el context de la pandèmia de la covid-19. Tot i que la situació ha millorat respecte a l'any anterior, encara algunes de les nostres activitats les hem hagut d'adaptar a les normatives sanitàries vigents en cada moment. La covid-19 ha suposat un trasbals en molts sentits que hem mirat de superar de la millor manera. Des de l'Obreria volem acompanyar sentidament totes les famílies que han perdut algun familiar estimat per culpa de la covid-19. També volem tenir un record per tots els socis que ens han deixat en el transcurs del darrer any.

Seguirem treballant per poder continuar desenvolupant les nostres activitats, malgrat les adversitats, per donar compliment a les nostres finalitats com a institució.

Les principals activitats que hem dut a terme són les que segueixen a continuació:

Trobada d'ex-Obreres 2021

El 17 de juliol, ja dins el calendari de la Festa Major, es va celebrar a Santa Cristina la trobada anual d'Obreres organitzada per la comissió d'Obreres. Cal remarcar que amb la trobada d'aquest any es complien 25 anys de trobades d'Obreres. Les assistents procediren a la votació dels premis Ses Obreres en la modalitat de cartells. La trobada va comptar amb la presència d'una cinquantena d'ex-Obreres.

Es van prendre les mesures adients degut a les restriccions per la covid-19, es va anul·lar l'àpat que elles mateixes preparen cada any, es va servir una copa de cava i es va projectar el vídeo commemoratiu dels 50 i 25 anys d'Obreres, corresponent als Balls de Plaça de 1971 i 1996, elaborat pel soci Salvador Palaudelmàs. També es va projectar un vídeo de la Festa Major de l'any 1949 i la versió remasteritzada de la pel·lícula *Lobos de la Costa Brava*, del Dr. Adler. Aquestes dues projeccions van ser possibles gràcies al Servei d'Arxiu Municipal.

Festa de Santa Cristina 2021

A començaments del mes de juliol, semblava que l'evolució de la pandèmia ens permetria celebrar els actes de la Festa Major amb una relativa normalitat. I en aquest sentit vam començar a treballar, juntament amb l'Ajuntament, per tal de definir el programa d'actes, adaptant-lo a les mesures sanitàries i governatives vigents en matèria de covid-19. Desafortunadament la pandèmia va sofrir un repunt i algunes de les previsions fetes s'hagueren de modificar de forma restrictiva.

Aquest any tots els actes organitzats per l'Obreria, amb la participació de les Obreres de l'any en curs comptaren amb la participació de les Obreres de l'any anterior, a causa de la suspensió de la majoria d'actes de l'any passat.

La vigília de Santa Cristina es va fer la missa anticipada a les 7 de la tarda, a la parròquia, presidida pel rector, amb l'assistència dels Obrers, les Obreres i veneració de Sa Relíquia.

A les 10 del vespre del mateix dia 23, es va fer la passada anunciant la festivitat de l'endemà, amb la participació dels Obrers i les Obreres dels dos anys, la Marabedessa, els balladors del Ball de Plaça i els músics. Degut a les restriccions, no hi van participar les tripulacions dels llaguts i es va recomanar la no-presència de públic al final de la passada.

El sorteig per les posicions de sortida del S'Amorra Amorra es va dur a terme a la sala d'actes de l'Ajuntament, amb la presència de dos representants per cada tripulació, i retransmès per les xarxes socials.

No es va fer el Toquen a Córrer popular ni les sardanes.

El dia de Santa Cristina, acompanyats de bon temps, vam començar la diada amb la Passada dels Obrers, amb el recorregut habitual, recollint les autoritats a l'Ajuntament per anar tots plegats fins a la parròquia per començar la processó fins a la platja de Lloret.

Juntament amb les autoritats locals encapçalades per l'alcalde de Lloret, Jaume Dulsat i Rodríguez, assistiren a la processó la consellera de la Presidència, Laura Vilagrà Pons, i la delegada del Govern de la Generalitat a les comarques gironines, Laia Cañigueral i Olivé, ens sentírem molt honorats per la presència del conseller Josep Rull i Andreu, acompanyat i guiat en tot moment per la diputada lloretenca al Parlament de Catalunya, Maria Antònia Batlle i Andreu.

Excepcionalment, i a causa de la situació viscuda l'any anterior, en plena pandèmia, assistiren a la processó juntament amb les Obreres d'aquest any les Obreres de l'any anterior, acompanyades dels seus corresponents angelets, motiu pel qual s'hagueren de confeccionar quatre vestits nous per a quatre angelets més.

Aquest any, degut a la pandèmia, va ser difícil comptar amb les embarcacions que les empreses de creuers turístics habitualment posen a disposició de l'Obreria de manera desinteressada. Fins a ultimíssima hora no vam poder assegurar la tornada de la processó per mar.

Així doncs, tots els participants a la processó es van embarcar al vaixell "Lady Joana", amb capacitat per a 105 places. Les autoritats, en nombre de 40, van embarcar al vaixell "Neptune", juntament amb 100 acompanyants de públic. En total, 140 places. Les tripulacions femenines es van embarcar al catamarà "Sensation" amb un nombre de 81 places i, finalment, al vaixell DofiJet van embarcar-hi 200 persones de públic.

Les 300 places de públic es van obtenir a cost 0, a través del web del Teatre Municipal, fent servir la seva plataforma de venda d'entrades.

Per tant, el total de places disponibles a les quatre embarcacions va ser de 526, pràcticament la meitat del que era habitual els anys anteriors a la pandèmia.

Un any més, agraïm a les empreses dels creuers la seva col·laboració desinteressada a fer possible aquesta tradició.

Un cop tots embarcats, seguïrem el recorregut tradicional de la processó per mar, acompanyats d'un bon nombre de barques de pesca i esbarjo. Arribats a les envistes de Sant Pere del Bosc, amb les embarcacions aturades, va ser un goig veure aquest any tots els llaguts formats, remen enlaire en senyal de respecte, entonant la Salve.

Un cop acabat el càntic religiós, es donà pas a la sortida del S'Amorra Amorra de les tripulacions masculines. En arribar a la platja de Santa Cristina, el guanyador fou el Club de Rem Santa Cristina.

Un cop desembarcats, es procedí a donar la sortida al S'Amorra Amorra de les tripulacions femenines i en resultà guanyador el Club de Rem Pescadors.

Amb la processó formada de nou, iniciàrem el recorregut fins a arribar a l'ermita on es celebrà l'Ofici, presidit pel bisbe de Girona, monsenyor Francesc Pardo i Artigas, a l'inici del qual l'Obrer Major dirigí unes paraules de benvinguda als assistents, agraïnt la seva presència als actes, molt especialment al conseller Josep Rull i Andreu, de qui va destacar que la seva presència omplia l'ermita de dignitat, a la qual cosa els presents correspongueren amb una gran, llarga i emotiva ovació.

En finalitzar l'Ofici, es procedí a venerar Sa Relíquia. L'Obreria va obsequiar amb una almorratxa el conseller Josep Rull en agraïment a la seva presència a la festa de Santa Cristina.

Malauradament no va ser possible, degut a les restriccions per la pandèmia, gaudir de l'estofat, per la qual cosa tot seguit la processó va emprendre el camí de tornada cap a la parròquia de Lloret, on el bisbe donà per finalitzada la processó i es va acomiadar dels assistents donant-los la seva benedicció.

A la tarda, es va fer la passada dels Obrers per donar inici al Ball de Plaça, Aquest any, donades les circumstàncies excepcionals en què ens trobàvem, es van fer dos balls, el primer a 2/4 de set amb les Obreres i balladors de l'any 2020 i tot seguit a 2/4 de vuit amb les Obreres i balladors de l'any 2021.

Les Obreres de l'any 2020 van ser Berta Blanch Fàbregas, Laura Reina Marín, Georgina Latorre Lloses i Clàudia Ferràndez Manchado, i els seus balladors respectius van ser Albert Saladrigas i Pernias, Marc Cardona i Romerales, Josep Franquet i Fàbregas i Cristóbal Marchán i Flores.

Les Obreres de l'any 2021 van ser Mar Portavella Sariola, Mariona Gisbert Perianes, Anna Comas Pujol i Maria Mayorga Baeza, i els seus balladors respectius van ser Eduard Torrent i Portavella, Enric Termes i Fàbrega, Lluís Comas i Pujol i Àlex Bàbio i Guillén.

L'assistència de públic es va veure fortament reduïda perquè l'Ajuntament no va permetre un aforament de cadires superior a les 250 places, incloent-hi les autoritats i els familiars de les Obreres i balladors. Aquestes places es van poder reservar amb anterioritat a través de la plataforma de venda d'entrades del Teatre Municipal, de forma gratuïta. Per part de l'Ajuntament es van posar tanques al voltant de la plaça per impedir-hi l'accés a les persones que no disposaven de reserva de cadires. Tot i això, a la part exterior de les tanques es congregà un bon nombre d'assistents. Assistiren a l'acte les autoritats locals, encapçalades per l'alcalde de Lloret, Jaume Dulsat i Rodríguez, i comptàrem amb la presència de presidenta del Parlament de Catalunya, Laura Borràs i Castanyer, a la qual l'Obreria va fer entrega d'una almorratxa en agraïment per la seva assistència. Un cop finalitzat el Ball de Plaça, les Obreres i els balladors dels dos anys van ballar, en dues rotllanes, una sardana, sense la participació popular com és costum, degut a les mesures anticovid-19. Tampoc i pel mateix motiu no es va fer la ballada de sardanes tradicional.

Ja a la nit, en el marc de la plaça del Pi, vàrem celebrar el sopar de Santa Cristina, amb una assistència de 161 comensals.

Concerts Música a Santa Cristina

El mes d'agost es celebraren els concerts d'estiu Musica a Santa Cristina, amb la següent programació: el dia 6, concert de piano interpretat per Daniel Ligorio; el dia 13, actuació de Quimi Portet, i el dia 20, El Petit de Cal Eril.

Acte de dipòsit de nous fons de l'Obreria a l'Arxiu Municipal

El dia 10 de febrer, a la sala d'actes del Ajuntament, es va signar la cessió en dipòsit per part de l'Obreria de nous documents de l'arxiu de l'entitat, que passen a engruixir els ja dipositats al Servei d'Arxiu Municipal de Lloret.

Festa dels Perdons

Aquest any es presentava una Festa dels Perdons sense les restriccions de l'any anterior, és dir que es podia fer amb plenitud. Però el mal temps ens va jugar una mala passada i degut a les previsions de pluja, que es van complir, de comú acord amb el Xino-Xano, a qui agraïm la seva predisposició a continuar col·laborant amb l'Obreria, es va haver de suspendre l'arrossada popular i les sardanes. Aquestes foren interpretades per la Cobla Principal d'Olot al matí a l'interior de l'ermita, amb una bona presència de públic.

Degut a la pandèmia per la covid-19, aquest any no hem fet el concert de Nadal ni les Sardanes a l'Alba. ■

Confraria de Sant Elm de Lloret de Mar

Ignasi Riera i Garriga
Obrer Major - President

En Giuseppe es lleva de llit. És fosc encara. Vol anar a buscar feina després de veure els danys que ha ocasionat el temporal de llevant.

Han estat quatre dies durs sentint les onades colpejar contra les cases del barri de Venècia, davant de mar, sota el puig.

Surt de casa, aixeca el cap i comprova que el cel ja no llença aigua ni el mar envesteix les cases.

Es dirigeix a sa Carbonera, la zona que els separa del port.

—A veure si algú em contracta —pensa—. No puc estar més dies sense fer res i sense posar el plat a taula.

Amb el seu pensament per resoldre l'avui, li venen al cap les històries del passat viscut per son pare, Paolo, a l'Alguer.

Vora el foc, el seu pare li deia:

—Vigila amb els catalans. Jo els he patit en les batalles de l'Alguer!

Els regnes catalans, venecians i genovesos lluiten entre ells. Pretenen fer-se els amos del Mediterrani.

Les alternatives dels joves són ben poques: o treballar per menjar i estar descontents de la seva situació, o allistar-se a la marina o a l'exèrcit.

D'aquesta manera ajuden el seu regne a fer més gran el seu domini de la Mediterrània, i ells obtenen sous i privilegis concedits pels senyors feudals.

Els genovesos ens vam mobilitzar amb la promesa d'obtenir terres a Sardenya.

Gènova, després de moltes batalles, va conquerir la zona i molts soldats varen establir-s'hi per repoblar-la.

Paolo va quedar enamorat de l'Alguer, recentment incorporat al regne de Gènova, i va decidir quedar-s'hi per repoblar-lo.

En aquells moments, l'Alguer també era pretesa per la Corona Aragonesa, que hi enviava els temuts almogàvers.

—Mai he vist una gent mes bàrbara i avara que aquesta. Ens varen assetjar durant diverses setmanes i quan ja temíem per les nostres vides, ens van expulsar de la ciutat. Ells no feien presoners: o mories o t'expulsaven! No fos cas que tinguessin alguna despesa! Ja ho deia Dante Alighieri a la Divina Comèdia: «Si el meu germà hagués pogut preveure això, hauria evitat l'avorida pobresa dels catalans, per no rebre cap dany».

Els genovesos fórem derrotats en la batalla naval que facilità la conquesta de l'Alguer per la flota catalana.

Saps què passa? Que hi ha dues lluites —li explica son pare—: la dels nobles i les classes dominants, que lluiten per estendre els seus territoris per recaptar més diners i finançar les seves causes, i la del poble, que lluiten per la subsistència, per portar un mos a la nostra boca i a la dels nostres fills.

Expulsats com estàvem, ens vàrem haver de moure amb rapidesa. Ens vàrem amagar dins les bodegues d'un vaixell.

Al cap de dos dies d'estar dins de la galera amarrada al port de l'Alguer, salpàrem.

Era un vespre trist, gris, plujos i ventós... Més per la pèrdua de l'esperança d'un futur millor i per no tenir enlloc per anar que no pas per la climatologia regnant.

Dins la galera, rodejats de sal, blat i formatge, sortírem cap a... qualsevol lloc que ens tragués la por de sobre.

Érem cinc famílies, els Domenico, els Albertí, els Sebastiano, els Galí i els Riva.

Amb quatre queviures, tres peces de roba, dues monedes i un silenci provocat pels pensaments en el futur.

Tota la primera nit va ser en silenci... Va ser dur! El mar estava un xic mogut, però els pensaments del nostre cap encara ens sacsejaven més i no ens deixaven dormir.

Fins que, dins del silenci, es va sentir una veu:

—Ja devem ser a bastantes milles fora de l'Alguer, oi?

I un altre que preguntava:

–On creieu que anirà aquest vaixell?

Algú es volia unir a la necessitat de normalitzar la situació:

–A l'entrar, he vist que era de bandera catalana.

Un a un vàrem anar dient-hi la nostra:

–Poder anirem cap a Catalunya...

–Sentiu el vent?

–Crec que s'aixeca tramuntana. Ja patirem!

–Quan sortíem de port, bufava mestral.

–Ja sabeu què diuen a l'Alguer: «Si abans de tramuntana bufa el mestral, segur vindrà un temporal!».

–Però ara no cridis el mal temps!

Tal dit, tal fet. A partir de llavors, el vent s'enfilava més i més, i les onades començaren a créixer fins a arribar als vuit metres. Es desfermà un dels temporals més grans que he vist mai!

La segona i la tercera jornada van ser horroroses dins les bodegues amb aquelles olors i ben sacsejats enmig de les mercaderies.

El temporal va amainar la tercera nit i els navegants vàrem dormir sense batzegades fins que un raig de sol del dia ens il·luminà la cara.

Algú, a l'obrir la comporta de la bodega, deixà passar un raig de llum ple d'esperança en un futur més esperançador.

Les ganes de conèixer la coberta de l'embarcació ens van llevar a tots!

Un darrere l'altre vàrem anar sortint a la coberta amb un somriure.

Ningú es va voler perdre el primer bany de sol i esperança d'una vida futura.

–Bon dia, sol!

–Bon dia, mar plana!

–Bon dia, cel blau!

–Bon dia, vida!

–Algú sap cap on anem?

–Bon dia a tots! Soc el bodeguer d'aquesta embarcació. Anem en direcció a Blanda a portar mercaderies de l'Alguer.

–Saps quants dies queden per arribar?

–Doncs ara ens deu quedar cap a un dia per albirar la costa i un altre per arribar al port.

Les cinc famílies vàrem decidir baixar a Blanda per començar una nova vida. De Blanda ens dirigírem cap a Locet, on ens establírem prop de mar; a sota un puig, al costat de la zona de sa Carbonera, al centre de la platja. Davant d'on s'emmagatzema el carbó fet als turons propers, per transportar-lo per la Mediterrània, sobretot a Barcelona, amb les embarcacions de cabotatge.

Aquesta podria ser la història dels primers habitants del barri de Venècia de Lloret, al costat de sa Carbonera.

La Confraria de Sant Elm, durant molt de temps, es va cuidar de certificar el pes del carbó, fent de mitjancer entre compradors i venedors.

Amb els diners recaptats, ajudava les persones, famílies i mariners que queien en desgràcia.

Com ho feien? Pagant els rescats dels segrestos, ajudant a refer les embarcacions fetes malbé en un temporal, mantenint els llocs religiosos d'oració. Actuant amb solidaritat.

La Confraria us desitja un molt bona Festa Major plena de solidaritat! ■

Estimades Obreres, Obrers, sòcies, socis, lloretenques i lloretencs,

Un any més, amb l'arribada de l'estiu, s'acosta la nostra Festa Major, i voldríem dedicar unes línies a recordar el que hem fet durant l'últim any des de la Comissió d'Obreres de Santa Cristina.

El Concurs de Cartells del Premi Ses Obreres des dels últims anys, arran del canvi del format, ha tingut molt d'èxit. Es va decidir una entrega de les Obres de forma digital, fet que va motivar als artistes a enviar-ne més; i, gràcies al canvi, vam tenir un gran nombre de participants. En comptes de dues categories, format digital i a mà, ho vam ajuntar en una de sola, i van sortir obres de molta qualitat, fet que ens reafirma a mantenir el mateix format aquest any. De totes les obres presentades, com sempre, una d'elles serà la portada del Cartell de la Festa Major, i l'altra la portada de l'anunci dels nostres Premis Ses Obreres d'enguany. Esperem repetir el nombre de participants aquest any!

Pel que fa al concurs de fotografies, l'any passat es va poder celebrar la festa major amb la nova normalitat, cosa que va fer que poguéssim tornar a celebrar el concurs, però en un format reduït amb una sola categoria; ja que, a causa de les restriccions d'aforament, la participació va ser més limitada.

La trobada d'Obreres de l'estiu del 2021, reformulada a causa de la situació de la pandèmia viscuda aquests anys va ser tot un èxit! És un vespre on ens ajuntem moltes de les que hem sigut Obreres de Santa Cristina i celebrem els 25è i 50è aniversari d'algunes de les que hi som. La participació aconseguida va ser tot un èxit, i el nou format implantat, amb la visualització d'un vídeo recordant moments de la Festa Major antics, va agradar molt. Volem donar les gràcies a l'Arxiu Municipal i a en Salvador Palaudelmàs per la seva col·laboració. Aquest any estem contents de poder tornar a celebrar la trobada d'Obreres en el format tradicional. Ens agradaria animar a totes les Obreres a què s'apunten a venir a aquesta petita festa!

En aquest punt, voldríem informar també que estem molt orgulloses de poder anunciar que hem ampliat la Comissió d'Obreres amb la incorporació de la Laia Pau Romani, la qual ja forma part de totes les activitats que la comissió organitza. Us animem a totes les que vulgueu a col·laborar amb nosaltres i a formar part de la comissió per tal de poder participar activament en totes les activitats que organitzem.

I finalment, un agraïment als Obrers de Santa Cristina, per deixar-nos formar part de l'Obreria i per recolzar-nos en totes les activitats de la Comissió. Com l'any passat, un agraïment especial per la Cristina Pinto, la qual sempre ens ha ajudat en la Comissió d'Obreres, com a Obrera que és. També voldríem agrair el suport i ajuda d'en Josep Fàbregues que enguany deixa el càrrec i al nou Obrer Compador, en Jordi Triadó, en totes les activitats referents als Premis Ses Obreres.

Bona Festa Major a totes i tots! ■

El Projecte Roviralta ara fa 90 anys

Salvador Palaudelmàs i Casals

L'arxiu de l'Obreria de Santa Cristina conté documentació molt diversa en tots els sentits; conté documents històrics d'importància, molta paperassa administrativa, cartells, programes, etc. Dins d'aquesta diversitat, de tant en tant apareix una sorpresa que dona una gran satisfacció, com és el plànol que avui publiquem a les pàgines següents. Es tracta d'un plànol de dimensions grans, 106x177 cm (irregular), que es trobava ben embalat al prestatge superior de l'armari de fusta que contenia la major part de documentació, a la sala museu de l'ermita, i que havia passat desapercebut fins ara.

Aquest plànol porta el títol *Proyecto de la futura urbanització i serveis de las platjes (sic) de Sta. Cristina i Treumal, de Lloret de Mar*. I porta la data 31 Decembre 1932. A l'extrem superior esquerre, hi posa *Documento nº 1*, i al superior dret, dos segells de la *Notaría de D. Leopoldo Rodés Campderà – Barcelona*, amb una signatura. Sens dubte, forma part del document que, amb aquesta referència, presenta la proposta presentada per D. Raúl Roviralta Astoul amb la mateixa data, 31 de desembre 1932, quan és l'únic candidat que opta al concurs públic convocat per l'Obreria per a la concessió en arrendament dels edificis, terrenys, boscos i pertinences que rodegen el Santuari de Santa Cristina de Lloret de Mar; i formen part del seu patrimoni. Amb la mateixa data, el notari D. Leopoldo Rodés Campderà autoritza una acta (número 559 del seu protocol), a instància de l'Obreria, compareixent Just Marlés i Vilarrodona com a Obrer Major, en què el notari dona fe que ha tingut obert, a la seva notaria, el plec de condicions per a la concessió, segons anunci que va ser publicat a la *Hoja Oficial del Lunes, de Barcelona* del 16 d'octubre de 1932. I que l'únic plec que s'ha presentat és el del Sr. Roviralta. Que aquest plec ha estat obert a requeriment del Sr. Marlés, que recull la fiança de 2.500 pessetes, i la proposta de sis fulls signats i rubricats pel notari, document del qual disposem d'una transcripció.

Al primer dels sis fulls, es descriu textualment: *S'acompanya de Document nº 1, un esquema topogràfic de les finques, en el que figura l'extrem a que es refereix la condició segona* (de les bases del concurs), *i tenint en compte però que el sotscrit creu que ni per a l'Obreria ni per a ell mateix seria convenient comprometre's a fer unes obres que tal vegada no serien proporcionades al desenrotll que pogués prendre l'explotació, s'obliga de moment i en ferm, a fer les obres que en l'esmentat esquema estan circumdades de vermell, o sigui l'Hotel, encara que el propòsit del concursant és portar a termini la totalitat del projecte que acompanya*.

Amb data 18 de maig de 1933, el mateix notari autoritza –núm. de Protocol 236– l'escriptura pública d'arrendament entre les parts. La vigència comença el dia 11 de març de 1933 (data en què es va donar la possessió a l'arrendatari) i és per a vint-i-cinc anys. Entre d'altres obligacions, l'arrendatari assumeix el compromís següent:

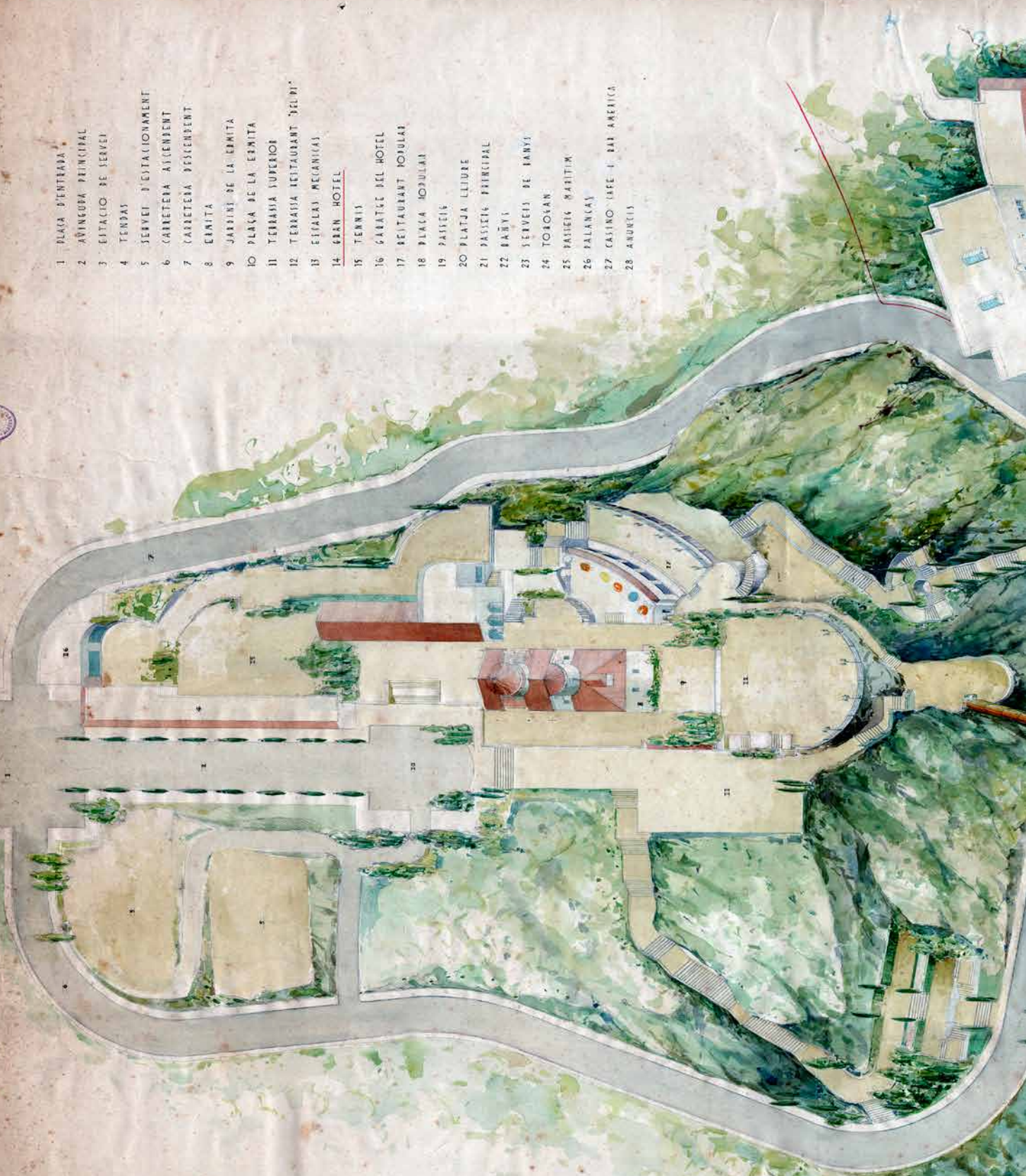
Además d'efectuar les obres d'embelliment, jardineria i sanejament que al seu judici estimi convenientes, s'obliga a edificar de nova planta un Hotel d'una cabuda de quaranta-cinc habitacions, amb servei de restaurant i construït segons els plànols presentats. Les habitacions de l'Hotel estaran dotades de les condicions de confort i higiene moderns, amb aigua corrent i calefacció. Aquest Hotel es podrà construir per etapes, a mida de les conveniències de l'explotació, però deurà trobar-se en començament d'explotació abans del sisè any i quedar completament terminat abans l'any vinticinquè de la concessió. Al mateix document hi figura el compromís dels ajuts socials que va introduir Roviralta per iniciativa pròpia: una donació de mil pessetes anyals a la Societat de Pescadors, a benefici dels socis vells i necessitats; cinc-centes pessetes a la vídua amb fills que es consideri més desvalguda; un premi de dues-centes cinquanta pessetes a favor del deixeble més aplicat de les escoles municipals; un premi de dues-centes cinquanta pessetes a la regata de llaguts; i el cost de l'audició de sardanes de l'Aplec dels Perdons. I el compromís de comprar la Vinya del Cap Blanc, per a l'Obreria.

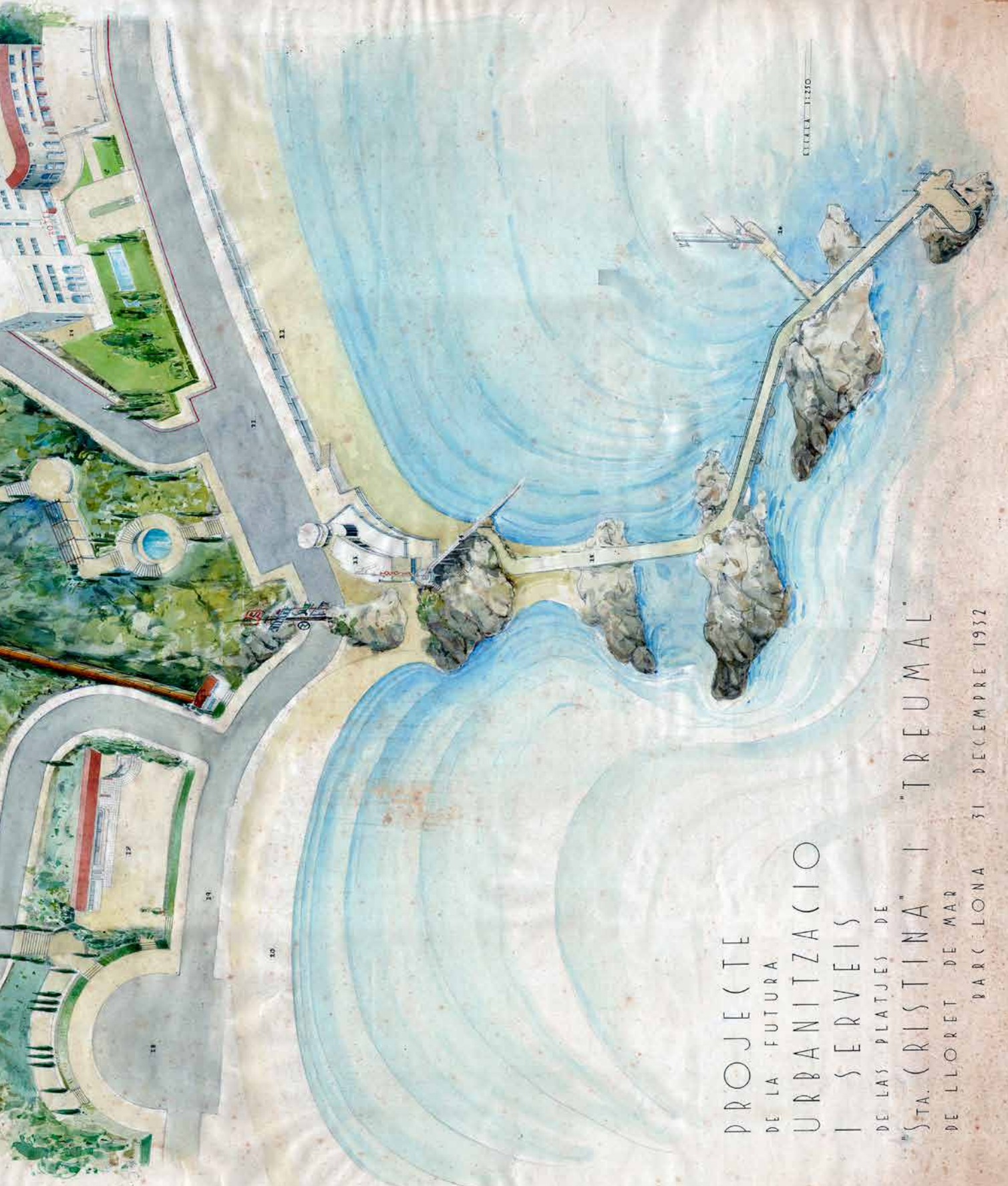
Roviralta va introduir una clàusula al contracte, que no figurava a les bases del concurs, redactades per l'Obreria amb la col·laboració del soci Ramon Coll i Rodés. La clàusula divuitena estipulava l'obligació de l'Obreria d'obtenir de les autoritats competents la concessió de les platges de Treumal i Santa Cristina amb caràcter d'exclusiva, i traspassar-la al concessionari; reservant-se el dret de rescissió si no s'obtenia. És molt probable que això obeís al fet que, en aquelles dates, es trobava en plena vigència el conflicte Riquelme, una senyora a la qual un important personatge de la dictadura de Primo de Rivera devia favors, i li havia atorgat l'explotació d'unes casetes de bany a la platja de Santa Cristina (podeu llegir-ne una descripció detallada al llibre *Santa Cristina de Vallarnau*, pàg. 150-160). El conflicte va tenir el moment àlgid el dia 11 de març de 1934, en què es va viure “un cop de poble”: una gernació de lloretencs van arrasar el poc que s'havia construït i va llençar al mar els materials de l'obra. Durant 1934 i 1935 hi ha un seguit de gestions amb les diferents administracions, fins que el 6 d'octubre de 1935 Roviralta comunica per escrit a l'Obreria que s'acull a la clàusula 18, i rescindeix el contracte d'arrendament.

No hi ha cap indicatiu de l'autor del projecte. Nicolau Maria Rubió i Tudurí va iniciar el projecte de la finca de Santa Clotilde el 1918, treballs executats de 1918 a 1926. Hi intervé després Domènec Carles. És possible que algun d'ells en fos autor.

No és la finalitat d'aquest article fer valoracions del projecte i dels fets; simplement els exposo com els he trobat, com a crònica dels mateixos. És un material que dona per a moltes lectures i opinions. L'estat actual de la finca de Santa Cristina és el desenllaç de molts passos durant els anys i la història. Podem felicitar-nos del resultat actual. ■

- 1 PLACA D'ENTRADA
- 2 AVINGUDA PRINCIPAL
- 3 ESTACIO DE SERVEI
- 4 TENDAS
- 5 SERVEI D'ESTACIONAMENT
- 6 CARRETERA ASCENDENT
- 7 CARRETERA DESCENDENT
- 8 ERMITA
- 9 JARDINS DE LA ERMITA
- 10 PLACA DE LA ERMITA
- 11 TERRANYS SUPERIOR
- 12 TERRANYS RESTAURANT "ELURI"
- 13 ESTALATJES MECANICAS
- 14 GRAN HOTEL
- 15 TENNIS
- 16 CARATAC DEL HOTEL
- 17 RESTAURANT MODULAR
- 18 PLACA MODULAR
- 19 PASSEIG
- 20 PLATJA LLIBRE
- 21 PASSEIG PRINCIPAL
- 22 BARYS
- 23 SERVEI DE BANYS
- 24 TOIOLAN
- 25 PASSEIG MARITIM
- 26 PALANQUES
- 27 CASINO (SAFE I BAR AMERIC)
- 28 ANUNCIS

ESCALA 1:250

PROJEKTE
DE LA FUTURA
URBANITZACIO
I SERVEIS

DE LAS PLATJES DE

"STA. CRISTINA" I "TREUMAL"
DE LLORET DE MAR

BARCELONA 31 DECEMBRE 1932

Reflexions a l'ombra del pi centenari

Jordi Soliguer i Mas

Quan em van reclamar l'article pel butlletí se'm va suggerir que parlés de les obres que l'Obreria ha emprès inicialment amb la rehabilitació de l'edifici de l'antic hostal. I sí, decididament vull parlar de les obres, especialment d'allò que suposa per a l'entitat engegar un projecte de gran envergadura. Però no m'endinsaré en el procés constructiu ni penso anomenar totxos ni teules ni cap material.

Crec sincerament que el valor fonamental d'afrontar aquestes obres és i serà un nou impuls cap al futur, un pas segur endavant per a l'entitat. La culminació del projecte un cop aprovat el Pla Especial, que està en procés d'aprovació definitiva, serà la creació d'uns nous espais al servei de qualsevol mena de manifestació, sigui artística, literària, esportiva, gastronòmica, social, congressual o d'altre caire. Tot hi pot cabre.

Serà doncs en l'ús que es faci d'aquests locals que es podrà aconseguir un alt rendiment formatiu i informatiu al servei de Lloret, de les entitats, del jovent, de tots. Quan tot estigui enllestit, és cert que es preveuen alguns anys de feina, podem gaudir d'un far que projecti diversitat i d'un cau que aculli totes les sensibilitats humanístiques.

Venim de lluny i no s'albira a l'horitzó el destí final. Sabem que el nostre és un trajecte a través dels segles i que totes aquelles persones que han participat en algun tram del viatge l'han enriquit amb les seves aportacions i alhora s'han enriquit elles mateixes de les experiències i les coneixences, com escrivia Kavafis, el poeta grec nascut a Alexandria.

Un dia algú va pensar que es podia adaptar part de la finca a aparcament, algú altre va incorporar el segell cultural a l'entitat tot promovent activitats diverses i en aquella època impensables; més endavant, quan encara ningú emprava la paraula ecologisme, l'Obreria ja el practicava i comprava 3 Ha. de bosc per preservar-lo de la possible especulació urbanística; no fa tant temps, l'any 2002, ens vam desempallegar de la rèmora que eren els llogaters de l'hotel, a causa d'un contracte pràcticament intocable des d'èpoques llunyanes, i amb aquest alliberament vam adquirir el domini total de la finca i, el més important, la possibilitat d'ampliar la nostra font d'ingressos. A partir d'aquell moment és quan es va poder començar a somiar d'alguna manera en restaurar els edificis. Les millores que s'han anat realitzant els darrers anys en les diverses instal·lacions han permès prendre una bona embranzida per acarar el repte que ara s'ha assumit. No han faltat en la travessa moments d'incertesa, hi ha hagut també temptacions de fer un hotel de categoria per uns pocs privilegiats, però davant els temps rúfols de mar de proa, la nau de l'Obreria, l'òrgan suprem de l'entitat que és l'assemblea, ha sabut mantenir-se ferma i aprovar per unanimitat un projecte de futur il·lusionant i engrescador per a les generacions venidores. Per seguir navegant els mars de la història amb tota llibertat i poder traçar el rumb més convenient, sense condicionants.

Santa Cristina és la nostra petita pàtria, allò que hem heretat dels nostres pares: la llengua, la terra, les tradicions, les devocions, la festa, el caràcter. Les circumstàncies actuals, desenganyem-nos, no ens són favorables. No són temps propicis per la nostra parla ni per la nostra terra. Però hi som i hem de continuar essent-hi. L'hem de defensar, l'hem de protegir, hem de lluitar des de la força de la raó amb les armes inofensives, però contundents, de la cultura i la reivindicació dels nostres drets ancestrals, adquirits al llarg de tants anys, forjats en els solcs de la tradició i en la devoció a la nostra patrona.

A voltes, els drons proposen emmudir la passada. Altres vegades, nous festivals confonen musiques properes treballades i mantingudes a foc lent. Són tènues llums d'alerta i cal, per tant, estar atents. No obstant això, la nostra traça, la nostra raó, el nostre capteniment, també la nostra paciència, ens ha de mantenir fidels a una idea, a una forma de fer, a una missió que al final ens reconfortarà: millorar una finca de per sí ja magnífica, enaltir les nostres celebracions, enfortir aquest sentiment tant diversificat com és Santa Cristina i expandir la seva llum. ■

L'any passat vam finalitzar l'escrit per a aquesta revista amb el record de la participació de l'equip absolut masculí al Campionat d'Espanya de 2020 de llaüt mediterrani a Los Nietos, en la competició que s'havia de disputar a Cartagena inicialment el mes de maig i que es va ajornar a causa del Covid19. En aquell moment, l'estat d'alarma decretat pel govern va permetre confinar la població i va comportar la suspensió dels entrenaments i, per suposat, de les competicions. Fins al juliol d'aquell any no es van poder reprendre els entrenaments a l'aigua i quan es van sentir rumors que probablement a l'octubre s'intentaria organitzar el Campionat ajornat, els sèniors del nostre club es va engrescar a participar-hi. Aleshores, només podien entrenar els equips federats que es preparaven per a una competició estatal i l'equip absolut masculí, un cop sol·licitada l'autorització a la federació catalana, s'hi va acollir. La resta d'equips continuaven amb entrenaments virtuals i respectaven la prohibició d'entrenar en grup, d'acord amb les recomanacions de les autoritats sanitàries que el nostre club va respectar escrupolosament en tot moment.

Després del Campionat, que finalment es va dur a terme l'octubre de 2020, la pandèmia va continuar aturant les competicions i no va ser fins el dia que feia justament un any que el govern espanyol havia declarat l'estat d'alarma, aprofitant el primer cap de setmana en el qual es permetia l'activitat esportiva federada un altre cop, que es va reprendre la competició de rem de banc fixe a Catalunya amb la regata de batel Memorial Marc Iborra a Badalona, el 13 de març de 2021.

Les cites següents, que es van anar desenvolupant encara condicionades plenament per la pandèmia, van ser els Campionats de Catalunya de batel i de llaüt. El de batel es va disputar el 28 de març al Canal Olímpic de Castelldefels, en el qual l'absolut masculí va ser mereixedor d'una medalla de plata, el sènior femení va aconseguir una

medalla de bronze i les veteranes van assolir el quart lloc. Quant al de llaüt mediterrani, que es va dur a terme el 9 de maig a l'Estany de Banyoles, els sèniors van assolir el títol de campions i el juvenil mixt es va endur la medalla de plata, juntament amb un quart lloc de les veteranes i una sisena posició dels veterans. Per altra banda, enmig d'aquestes jornades es va dur a terme una regata de llaüt mediterrani, també a Castelldefels, el 25 d'abril.

En un parèntesi de la competició catalana, els campions de Catalunya de llaüt a Banyoles es van desplaçar, el cap de setmana del 22 i 23 de maig, a la localitat alacantina de Dénia, per disputar les regates corresponents al Campionat d'Espanya 2021. En aquest certamen el Club de Rem Santa Cristina es va situar entre les 8 millors tripulacions del Mediterrani, sense saber exactament la posició, ja que es va haver de suspendre la final B, a causa de les condicions meteorològiques adverses que aquell dia afectaven la zona.

La temporada d'estiu va començar el 13 de juny de 2021, quan es va dur a terme la 1a regata de la Lliga de llagut català a Cambrils. Aquesta cita era molt esperada, perquè va permetre la retrobada amb molts equips de rem que, a causa de la pandèmia, feia més d'un any que no ens reuníem. La Lliga va continuar el 20 de juny a Badalona, el 4 de juliol a Flix i va finalitzar el 18 de juliol a Santa Cristina, en una cita organitzada a correu, perquè després de la renúncia per part de Mataró i El Masnou, i davant del risc que es suspengués definitivament, el nostre club es va comprometre a dur-la a terme. Gràcies a la forta implicació de l'Obreria de l'ermita de Santa Cristina, la cessió de material per part del Consell Esportiu de la Selva i de l'Ajuntament de Lloret de Mar i el saber fer dels membres del club, tots plegats vam unir els esforços i vam ser capaços d'organitzar-la en un temps rècord. I realment va valer la pena, perquè d'aquesta manera, el fet que la darrera jornada de la Lliga s'acabés disputant en el nostre parat-

El Club de Rem Santa Cristina, el maig de 2022.

ge preferit, va permetre als nostres sèniors proclamar-se campions de la Lliga a casa, després de guanyar les quatre regates de la competició i sumant, així, la totalitat dels 80 punts en disputa. En aquesta Lliga, l'equip juvenil va aconseguir el subcampionat, l'infantil mixt la 3a posició, les veteranes la 7a i els veterans, la 8a.

Amb el juliol, arriba la Festa Major i d'entre tots els seus actes, el més esperat pels vogadors de Lloret de Mar és, sense cap mena de dubte, el S'amorra amorra. Probablement pel fet que l'edició anterior es va haver de suspendre a causa del Covid19 (només vam poder acompanyar la processó per mar), es va tractar d'una cita encara més anhelada. En aquella jornada cal destacar la victòria dels sèniors (que van sumar així 21 edicions guanyades per part del Club de Rem Santa Cristina) i la meritòria 5a posició de l'embarcació que va competir amb la bandera del Nàutic de Lloret, però amb una tripulació configurada pels veterans del nostre club. Per una altra banda, en l'edició femenina, les nostres veteranes van obtenir una fantàstica 3a posició. D'aquesta manera, els 5 equips del Club de Rem Santa Cristina en actiu van participar en totes les variants del S'amorra amorra: els infants i juvenils a la 3a edició del S'amorra jove, els sèniors i els veterans en l'edició masculina, i les veteranes en l'edició femenina, la qual cosa va representar una gran fita per a la nostra entitat, en representació de l'Obreria de Santa Cristina.

La temporada de l'estiu de 2021 finalitzava el 31 de juliol, amb el XXVI Campionat de Catalunya de Llagut, que s'havia de dur a terme a Tarragona, però per incidències en l'alineació de les boies del camp de regates, i amb tots els esportistes desplaçats fins a la platja del Miracle, finalment es va suspendre. Fos com fos, amb aquesta prova, tot i que no es va acabar disputant, es va donar per tancada la temporada 2020/21 de rem de banc fix.

Després del desencís organitzatiu del campionat de Catalunya, es va reprendre la competició amb la Lliga de l'associació de clubs de Lloret de Mar, que tenia per objectiu unir les entitats de la vila i recuperar aquesta competició, que es feia anys enrere. Els nostres equips infants i juvenils van participar en aquest certamen, que constava de 2 regates, que es van disputar el 15 d'agost i el 19 de setembre.

Amb posterioritat al parèntesi estiuenc i en una fase preparatòria de la temporada, les cites al calendari durant els mesos d'octubre i novembre van ser les 3 regates que conformen la Lliga de llagut llarga distància i les 2 regates del Trofeu promoció batel. Les de llagut es van dur a terme a Amposta el 23 d'octubre, al pantà de la Baells el 7 de novembre i a Arenys de Mar el 21 de novembre, en les quals hi van participar els nostres equips de veterans. Les de batel es van dur a terme al pantà de la Baells i a Badalona (el 6 i 20 de novembre respectivament) i el nostre club hi va participar amb els equips infants i juvenils (masculí i femení) de l'escola de rem. Amb aquestes regates del darrer trimestre es donava per finalitzat un any 2021 encara força complicat a causa del Covid19.

Passades les festes de Nadal, vam encetar l'any 2022 competint a la II Lliga Catalana de llaüt mediterrani, alternant-la amb les regates de la II Lliga catalana de batel. Les proves es duïen a terme, habitualment, el mateix cap de setmana: el dissabte, les de batel i el diumenge, les de llaüt mediterrani.

La Lliga de batel va constar de 5 regates que es van realitzar a Flix el 22 de gener, a Badalona el 29 del mateix mes, a Sant Jaume d'Enveja el 26 de febrer, un altre cop a Badalona el 12 de març i una darrera jornada a Sant Jaume d'Enveja, però que es va haver de suspendre per causes meteorològiques. A causa d'aquesta suspensió, doncs,

Campions!

els resultats finals de la II Lliga catalana de batel van ser la suma dels punts aconseguits en les 4 regates anteriors i, d'aquesta manera, els nostres equips van assolir les següents posicions a la classificació final: absolut masculí (4t), absolut femení (6è), veterà femení (5è), juvenil masculí (2n), cadet masculí (5è) i infantil (2n).

Quant a la lliga de llaüt mediterrani, les regates es van dur a terme a Flix el 23 de gener, als canals d'Empuriabrava el 6 de febrer, a Sant Jaume d'Enveja el 27 de febrer, a Badalona el 13 de març (suspesa per raons meteorològiques), un altre cop a Sant Jaume d'Enveja el 27 de març i va finalitzar el 10 d'abril al Canal Olímpic de Castelldefels. Va ser en aquesta darrera regata en la instal·lació olímpica on l'absolut masculí del Club de Rem Santa Cristina es va proclamar campió, després d'una constant disputa durant tota la lliga amb el seu gran rival, el Rem Badalona. En aquesta lliga, les tripulacions veteranes van aconseguir la 5a posició (femení) i el 8è lloc (masculí).

Mentrestant, en un parèntesi de les competicions catalanes, i després de molts anys sense assistir-hi, el 19 de febrer vam tenir la oportunitat de gaudir d'una gran jornada de rem al XXVIII descens de traineres a la ria Oria, amb la participació del nostre equip sènior masculí, que van completar la tripulació amb 3 vogadors de la categoria juvenil masculí. En aquest esdeveniment s'hi van aplegar més de mil vogadores i vogadors que, en 78 embarcacions, ens van fer partícips d'un espectacle únic que es viu cada any a Orio, un poble dedicat amb cos i ànima al rem.

El 13 de març, segon diumenge de Quaresma, va tenir lloc al nostre paratge estimat el tradicional Aplec dels Perdons, organitzat per l'Obreria de Santa Cristina. Enguany, però, es va haver de suspendre l'arrossada a causa del mal temps que amenaçava en espatllar la jornada, tot i que es va mantenir la missa, en la qual el nostre club hi va participar amb l'habitual ofrena a la imatge de la Santa, i el relleu de les Obreres.

El 2 d'abril va ser un dia molt important per al Rem Santa Cristina perquè vam aconseguir, al Canal Olímpic de Castelldefels i per primera vegada a la nostra història, la 3a posició com a club en el Campionat de Catalu-

nya de batel, la qual cosa ens va fer una especial il·lusió. Aquesta classificació era la suma de diversos resultats en les diferents categories i sense cap mena de dubte hi va pesar molt la primera posició de l'equip juvenil masculí. El nostre club també hi va participar amb els equips sènior masculí (3r), infantil mixt (4t), veterà femení (4t) i sènior femení (8è).

El 8 de maig ens vam desplaçar, per tercera vegada aquest any, al Canal Olímpic de Castelldefels per a disputar el Campionat de Catalunya de llaüt mediterrani, que inicialment s'havia de dur a terme a l'estany de Banyoles, i en el qual els sèniors van assolir, per segon any consecutiu, el títol de campions, les veteranes van obtenir la 8a posició i els veterans van quedar exclosos de les mànegues finals. Lamentablement, quant a l'equip juvenil, a causa del degoteig de baixes de la resta d'equips que es va produir durant la setmana anterior, va provocar que finalment no es disputessin les regates d'aquesta categoria i, per tant, no va poder competir.

Sense temps per res més, el cap de setmana del 21 i 22 de maig l'equip absolut masculí, encara assaborint els títols de campions de la Lliga catalana de llaüt i del Campionat de Catalunya, es van desplaçar a la localitat alacantina de Santa Pola, per disputar el XVIII Campionat d'Espanya. En aquest certamen, després de disputar tres intenses mànegues classificatòries, els nostres sèniors van guanyar brillantment la final B i van aconseguir, d'aquesta manera, la 5a posició en aquesta important competició.

La temporada 2021/22 continua ara amb la Lliga catalana de llagut, que s'ha encetat el 12 de juny a la platja de Santa Cristina, i que enguany constarà de 3 regates més, que es disputaran a Cambrils, Flix i Lloret de Mar (Sa Calleta), però tot això ja us ho explicarem l'any que ve.

Per a finalitzar, volem aprofitar aquestes línies per agrair-vos el suport i col·laboració que any rere any rebem de l'Obreria de Santa Cristina i també el recolzament mostrat, que ens permet seguir endavant amb la nostra principal passió: vogar. Gràcies a vosaltres, seguim amb il·lusió i, entre tots, continuem sumant.

Lloretencs, amunt els remes i Bona Festa Major! ■

La temporada en imatges

Sènior Masculí, Campionat de Catalunya de Llaüt Mediterrani 2021.

Infantils Escola de Rem estiu 2021.

Veterà Masculí estiu 2021.

Sèniors Masculí Campions de la XVIII Lliga de Llagut Català.

Juvenils estiu 2021.

Juvenils Escola de Rem estiu 2021.

Sènior Masculí Campions de Lliga estiu 2021.

Veterà Femení estiu 2021.

Sènior Masculí a Santa Cristina estiu 2021.

Infantils Escola de Rem novembre 2021.

Sènior Masculí descens Oria febrer de 2021.

Infantils hivern 2022.

Juvenils novembre 2021.

Sènior Femení novembre 2021.

Oria 2022.

Veterà Femení març 2022.

Veterà Femení abril 2022.

Sènior Masculí Campionat de Catalunya de Llaüt Mediterrani maig de 2022.

Veterà Masculí maig 2022.

Juvenil Masculí Campions de Catalunya de Batel 2022.

Abril de 2022.

Sènior Masculí Campionat d'Espanya a Santa Pola maig de 2022.

Juvenils Campions estiu 2022.

Sènior Masculí 2022.

Sènior Masculí equip Batel 2022.

Veterà Femení estiu 2022.

Els historiadors sempre ens sentim atrets, en la història dels pobles, per aquells temes que presenten algun enigma per aclarir. L'ermita de Santa Cristina en té més d'un. Entre altres coses, no se sap qui va pintar el quadre de l'altar major i s'ignora, també, qui va estar enterrat, abans de 1772, en la tomba principal descoberta, en el decurs de les excavacions de 2013, dins el recinte de l'antiga esglesiola. També intentem tenir una mínima biografia del Bartomeu Puigvert que a finals del XVIII va pagar l'esmentat altar major de l'ermita. Estem treballant per aclarir aquestes incògnites.

Mentrestant, però, encara s'afegeixen altres sorpreses a la panoràmica històrica del temple mariner lloretenc. Per exemple, l'especialista en hagiografia de Santa Cristina, Marcello Moschini, bon amic amb qui estem habitualment en contacte epistolar i hem intercanviat informacions i fotografies, fins fa poc professor d'Art a Venècia, mirant *on line* un inventari penjat a les xarxes sobre els béns artístics eclesiàstics de la regió italiana de la Ligúria, concretament de la diòcesi de Gènova, va quedar sorprès per un quadre reproduït que li feu recordar el de l'altar major de Santa Cristina de Lloret, ermita que ell coneix perfectament per haver-hi estat diverses vegades (en una d'elles fent una conferència sobre la màrtir). El quadre d'Itàlia, però, referit a una altra santa i, per això, a priori, podia passar encara més desapercebut. Moschini ens avisà, tot seguit, del que acabava de descobrir per mirar de confirmar-ho. Ens va faltar temps per contactar amb ell i per entrar en el link que ens va permetre

comprobar que, efectivament, dins de l'inventari hi havia l'existència d'un quadre idèntic al de Lloret catalogat, en aquest cas, sota el nom de *Martirio de Sant'Orsola*. Però no deia ni a quin lloc era, ni qui era l'autor (cosa que ens hauria anat bé per acostar-nos, tal vegada, al pintor que va fer el quadre de Lloret, que, com s'ha dit, ens és desconegut). Observant qui eren els responsables de l'inventari, vam escriure a Roma, a l'*Ufficio Nazionale per i beni culturali ecclesiastici e l'edilizia di culto*, a la via Aurèlia 468, a l'atenció de la doctora Francesca Maria d'Agneli que, amb molta gentilesa, ens va remetre a una altra especialista que creia que ho dominava millor: la doctora Maria Grazia Di Natale. El contacte amb aquesta ens va permetre, en efecte, fer un important pas endavant. La doctora Di Natale ens va contestar també molt atentament i ens

va indicar que la pintura es trobava a l'església de San Nicola da Tolentino, de la mateixa ciutat de Gènova. Es va mostrar molt interessada en el tema i oberta a col·laborar fins al punt d'assegurar que, si el nom de *Martirio de sant'Orsola* l'havien posat els que havien fet l'inventari, intentant identificar el tema de la pintura, però no era el veritable, estava disposada, si podíem demostrar la relació d'un quadre amb l'altre, de canviar el que fos necessari per ajustar-ho a la realitat.

L'església de San Nicola da Tolentino es troba prop de l'aeroport de Gènova. Fou construïda després de 1597, pels pares agustins descalços. L'edifici ha estat molt modificat al llarg dels segles. En els últims temps, el 1908, per exemple, es restaurà l'interior i la façana. El 7 de novembre de 1942, durant un terrible bombardeig que

tingué lloc en el curs de la Segona Guerra

Mundial (1939-1945), fou destruïda en gran part (com també

el convent annex). L'església fou reconstruïda el 1945 i el 1950, i encara ampliada cap al 1964 i el 1970. Després de la construcció d'una nova façana (1976-77), va ser definitivament consagrada pel cardenal Giuseppe Siri el 7 de juny de 1980. No és excessivament gran, té una sola nau, amb decoracions de gust rococó, i àmplies capelles laterals riques en marbres. Té diverses obres d'art conservades. Un fresc de Lazzaro Tavarone a la contrafaçana, un grup escultòric de fusta de *San Nicolo con la Madonna e le anime purganti*, de Pasqual Navone, la *Madonna del parto*, imatge atribuïda a Tommaso Orsolino, *I profanatori del tempio* i *Le nozze di Cana*, de

Giovanni Battista Paggi, una imatge de la *Madonna della Misericordia*, de Tadeo Carlone, la *Madonna della Consolazione*, de Bartolomeo Guidobono, i un *Martirio di san Lorenzo*, de pintor desconegut (del segle XVI), i conté diverses sepultures d'artistes i personatges importants. Hem nomenat els pintors que tenen obra a l'església perquè potser, algun dia, trobem la relació d'algun d'ells amb el nostre artista incògnit.

Coneguda l'església, situada a la Salita de la Madonnetta 1 de Gènova, el pas següent consistí en intentar parlar amb el rector o responsable de la parròquia. Vam enviar-hi sengles cartes per correu electrònic i per correu ordinari, (la segona vist que no contestaven el primer correu i dubtant de si teníem bé l'adreça). Davant del silenci perllongat, i com que vam localitzar un telèfon, el nostre amic

Sant'Orsola (Itàlia).

Altar a Lloret, a l'èrmita de Santa Cristina.

Mario Zucchitello de Tossa, ell que és italià i parla aquella llengua amb fluïdesa, s'encarregà de trucar-hi i aconseguí parlar amb aquella gent, que li asseguraren que no sabien res del tema i que, a més, no havien rebut cap carta. Tot i això, sigui perquè la telefonada els va implicar d'una forma directa, sigui perquè, realment, els arribà una de les cartes després, a rengló seguit vam rebre un e-mail del rector de la parròquia, Pare Randy, que ens tranquil·litava en el sentit que sí que el quadre el tenien a la seva església, i que el guardaven a la sagristia, però que no en sabien l'autor ni en tenien cap altra explicació.

Hem avançat, doncs, una mica, però encara ens falta fer molta feina i, sobretot, tenir molta sort. Hem fet,

això sí, un gran descobriment. El quadre de Lloret té una rèplica a Itàlia. No deixa de ser una dada important. El d'allà pot ser un esbós del de Lloret? Una còpia? Comp-te, altra volta, amb el factor cronològic. Els tècnics que han elaborat l'inventari dels béns artístics i eclesiàstics de la Ligúria ens han creat un problema afegit. Situen la pintura que tenen a Gènova dins del segle XVII. Si això és cert, Bartomeu Puigvert, el donant lloretenc, no podia encarregar el quadre a l'autor. Són de segle diferent. Podem imaginar, doncs, dues opcions. La primera, que podien existir en una església, estudi o convent, uns quadres d'algun pintor amb martiris de sants, fins i tot algun de repetit o semblant, i que Bartomeu Puigvert, que coneixia la iconografia de la mort de Santa Cristina, els va veure i se'n va enamorar d'un, que considerà que reflectia bé el final de la màrtir, i el comprà, pensant que aniria bé per a Lloret. Segona, que Puigvert vegé a l'església de san Nicola –o en algun altre lloc– el martiri de sant'Orsola –o, potser, sense aquest nom– i se'n va fer pintar una còpia per un artista contemporani seu, aplicant l'escenografia a Santa Cristina. De fet, el quadre de Lloret sembla més acabat i de millor qualitat que l'altre. Caldria veure, igualment, si de l'encàrrec n'hi ha alguna constància notarial. Aquesta serà, ben segur, una de les línies per seguir investigant. Però té el problema d'haver d'anar als arxius de Gènova.

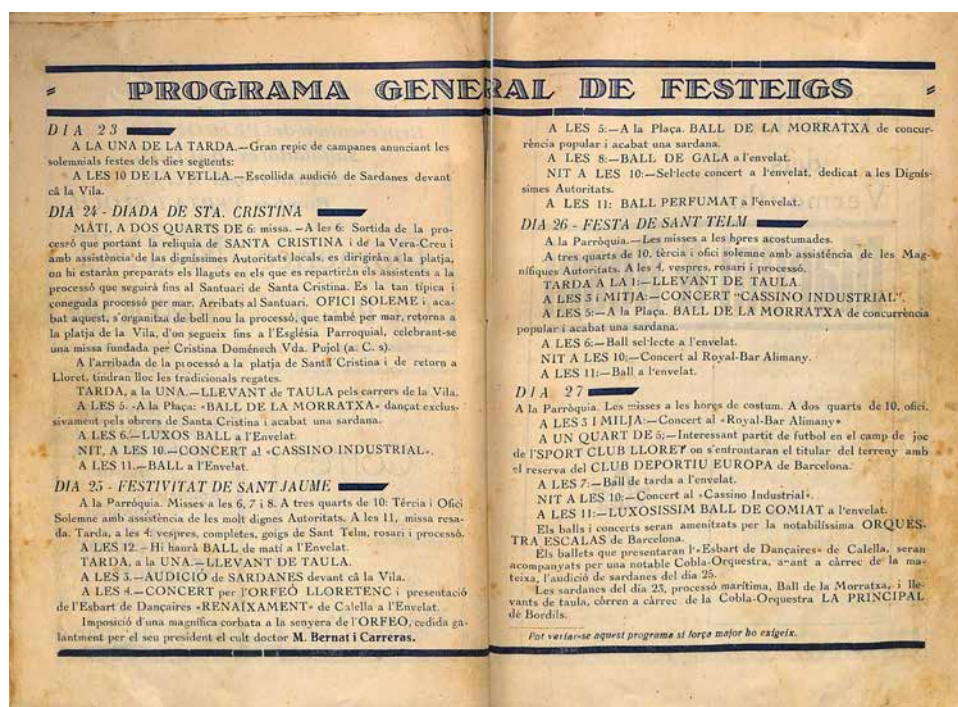
Val a dir, també, que, portats de la nostra il·lusió, a nosaltres ens va semblar observar en el quadre que tenen ells a la sagristia de San Nicola un petit requadre pelat, sense puntura, més o menys rectangular, a la part superior de la tela, per damunt dels personatges que miren l'execució de la Santa, amb unes paraules escrites que podien ser el nom del quadre o el nom de l'autor. Després de molt insistir, vam aconseguir que el rector ens enviés una foto ampliada d'aquella part i es va demostrar –quin desencís!– que el que semblaven pals i lletres no eren altra cosa que cosits d'un estrip que, en algun moment, s'havia produït en el quadre.

Perquè els lloretencs tinguin constància d'aquest fet casual i, alhora, excepcional, aprofitant la nostra habitual col·laboració de caràcter històric en el butlletí de la Festa Major, oferim a la seva consideració la imatge dels dos quadres, el de Lloret, que ja coneixem, dedicat a Santa Cristina, i el de Gènova, dedicat a Santa Úrsula. A partir d'aquí tothom pot fer les seves elucubracions... ■

Els programes de Festa Major i els butlletins de l'Obreria a la web del SAMLM

Joaquim Daban i Massana
Cap del Servei d'Arxiu Municipal

Programació de la Festa Major del 1930.
Procedència: SAMLM. Fons Mas - Llibre.

La majoria de festes majors del nostre país tenen uns trets essencials que les caracteritza: els gegants, els concerts de sardanes, els focs d'artifici, l'engaltonament dels carrers, les fires d'atraccions, els balls d'envelat... i, evidentment, l'edició del Programa de Festa Major, que és un dels elements fonamentals que permet assegurar la bona difusió de les activitats programades per les entitats i institucions de cada població.

Habitualment, aquests tipus de publicacions no es limiten simplement a concretar els dies i les hores de la celebració dels actes, sinó que acostumen a anar una mica més enllà i es converteixen en petites joies que ens permeten copsar l'evolució artística del disseny, de les il·lustracions, de la tipografia... També són una bona mostra de l'activitat comercial de cada localitat perquè els establiments s'hi anuncien amb tota mena de reclams publicitaris (molt representatius de cada època); i també acostumen a ser un espai obert als erudits locals que els permet publicar narratives, cròniques, poesies o estudis de caràcter històric.

Atès l'interès d'aquest tipus de publicació, des del Servei d'Arxiu Municipal s'ha procurat recollir i conservar els cartells, opuscles i butlletins relacionats amb la celebració d'aquesta festa, amb la intenció de digitalitzar-los i posar-los a l'abast de la ciutadania a través de la nostra pàgina web. Malauradament, com que no es disposava dels exemplars més antics, s'ha hagut de recórrer a les aportacions documentals de persones, famílies i entitats de la població per tal de poder reconstruir l'evolució cronològica d'aquesta tipologia documental.

Els programes de Festa Major de finals del segle XIX i principis del XX

La primera referència on apareix la publicació del Programa de Festa Major figura a les pàgines del diari El Distrito Farnense del dia 25 de juliol de 1897.¹ A la primera pàgina d'aquest diari apareix el que s'anomena "*Programa de los solemnes cultos y festejos que la villa de Lloret de Mar celebrará los días 24, 25 y 26 del corriente, en honor de su ínclita compatrona la admirable virgen Santa Cristina, mártir de Tiro o de Bolsena*". D'uns anys més tard, del 1908, es conserva la reproducció d'un díptic titulat "*Programa de la Festa Major que celebrará la pintoresca Vila de Lloret de Mar els dies 24, 25 i 26 juliol 1908*",² que està redactat en català i que incorpora la reproducció de dues fotografies en blanc i negre.

El següent Programa de Festa Major que tenim és de l'any 1914,³ quan es va voler celebrar de forma excepcional la inauguració de les obres de restauració de l'església. En aquesta publicació s'anunciava que el dia 22 es col·locaria "la bandera catalana al balcó de la Casa de la Vila", i que el dia 23 a les 10 del matí es faria la "solemne benedicció de les obres de restauració de l'interior de la Parròquia" on es cantaria la missa Pontificalis, del mestre Perossi, amb

1. SAMLM. Fons Fàbregas - Barri. El Distrito Farnense. S.T. 039.095.002.
2. SAMLM. Fons Ramón Albà. S.T. 056.528.003.
3. SAMLM. Fons Guinart - Ball-llatines - Xiberta. S.T. 056.517.006.

orquestra i gran massa coral, i amb la prèdica de "l'Excm. e Il·lm Sr. Bisbe de la Seu d'Urgell, Príncep Sobirà de la Vall d'Andorra, Dr. D. Joan Benlloc". El dia 24, a banda dels actes tradicionals, també es feia saber que celebrarien els Jocs Florals al Cinema Modern "corrent el discurs presidencial a càrrec del Diputat a Corts D. Joan Ventosa y Calvell, i pronunciant el de comiat l'eminent poeta i lloretat autor D. Joaquim Ruyra i Oms". Finalment, també s'informava que, durant aquells dies, als carrers principals de la població "lluïran esplèndides lluminàries a càrrec de la casa Casulleras i Carvi".

També es conserva el programa de Festa Major de l'any 1916.⁴ En aquesta ocasió, es va voler commemorar la inauguració i benedicció de la capella del Santíssim Sagrament que fou sufragada pel "benemèrit patrici D. Narcís Gelats i Durall" i que comptà amb "Missa de Pontifical i prèdica per l'Il·lm. I Rvdm. Sr. Dr. D. Francisco de P. Más i Oliver, Bisbe de la Diòcesi".

A l'any 1930 es va editar un extens opuscle de 32 pàgines.⁵ Aquest programa va ser impulsat pel Casino Industrial i per Francesc Planas i Aguilera⁶ i hi incorpora textos de Felicià Serra i Mont, Esteve Fàbregas i Francesc Mas, fotografies d'Emili Martínez i de Joan Surís, amb una gran quantitat d'anuncis publicitaris de comerços lloretencs, que són una mostra excel·lent per a poder analitzar l'evolució del disseny i la tipografia del país.

Del període de la segona República es conserva un cartell de l'any 1932,⁷ editat per "Joventut Catalana, del Casino Lloretenc" on s'informa de les activitats programades per aquesta entitat i on també s'anuncia la representació de l'Òpera Marina. D'aquesta mateixa època hi ha un opuscle de l'any 1933⁸ que està encapçalat amb la frase "Visca la Grimejia", una expressió que es va fer molt popular en aquella època, relacionada amb l'ús de la ironia en les expressions i relacions socials. A l'interior del programa apareixen les "Coples de gran barrila i grimejia", que fan broma i sàtira humorística sobre diverses personalitats lloretenques de l'època. Entre els diferents actes programats s'anuncia, novament, la representació de l'Òpera Marina. Finalment, de l'època republicana també es conserva un tríptic de l'any 1934, editat pel Casino Industrial,⁹ amb les activitats organitzades per aquesta entitat.

Els cartells i programes del primer franquisme

De l'any 1940 es conserva un cartell de la Festa Major¹⁰ on s'indica que "La Delegación de Prensa y Propaganda de FET y de las JONS" va ser l'encarregada de difondre les activitats programades. En aquell cartell s'hi veu l'emblema de la Falange i les expressions pròpies del règim dictatorial: "Saludo a Franco!" i "Arriba España!". També

Programa de Festa Major del 1944.
Procedència: SAMLM Fons Obreria de Santa Cristina.

es conserva, de l'any 1943, un cartell de Festa Major¹¹ amb la descripció detallada dels actes que s'havien organitzat.

A l'any el 1944 es va constituir una "Comisión de Honor" que estava integrada pel "Magnífico Ayuntamiento de Lloret de Mar; F.E.T y de las J.O.N.S.; Benemérita 'Asociación de Obreros y Administradores de la Capilla y Bienes de Santa Cristina'; Club Deportivo Lloret; Círculo Lloretense" i van editar un opuscle de 56 pàgines amb el títol de "Tradicionales fiestas de Santa Cristina, Santiago y San Telmo".¹² Seguint les directrius imposades per la dictadura del règim franquista, l'edició dels textos i dels anuncis comercials es van fer en llengua castellana, amb l'única excepció de la lletra de la sardana "Santa Cristina", que va ser escrita en català per Emili Martínez de Laguardia i que va musicar el mestre Melcior Montero. Pel que fa al contingut del programa, inclou cròniques d'Àngel Martínez de Laguardia i d'Emili Martínez de Laguardia, textos de ressenyes històriques atribuïbles a Esteve Fàbregas i Barri i dues peces de la popular sarsuela "La Bella Dolorés", composta pel mestre Melcior Montero, amb lletra de Joan B. Bernat i argument d'Esteve Fàbregas i Barri, que es va estrenar aquell mateix any.

Aquesta mateixa "Comisión de honor" fou l'encarregada d'editar el programa de 1945¹³ amb diversos textos divulgatius i una ressenya de l'Òpera Marina, signada amb la inicial "F".¹⁴ A partir d'aquell any, l'arxiu conserva els programes de Festa Major fins l'any 1958. L'estructura que

4. SAMLM. Fons Guinart - Ball-latinas - Xiberta. S.T. 056.517.006.

5. SAMLM. Fons Mas - Llibre. S.T. 021.134.005 / SAMLM. Fons Martínez - Planas. S.T. 054.406.047.

6. FABREGAS i BARRI, Esteve. "Dos aniversaris: 1930 - 1980" dins *Programa de Festes de Santa Cristina, Sant Jaume i Sant Elm. 1980*.

7. SAMLM. Fons Fàbregas i Barri. S.T. 031.062.002.

8. SAMLM. Fons Martínez - Planas. S.T. 012.129.004 / SAMLM. Fons Germinal Ros. S.T. 066.086.003.

9. SAMLM. Fons Fàbregas i Barri. S.T. 031.062.001.

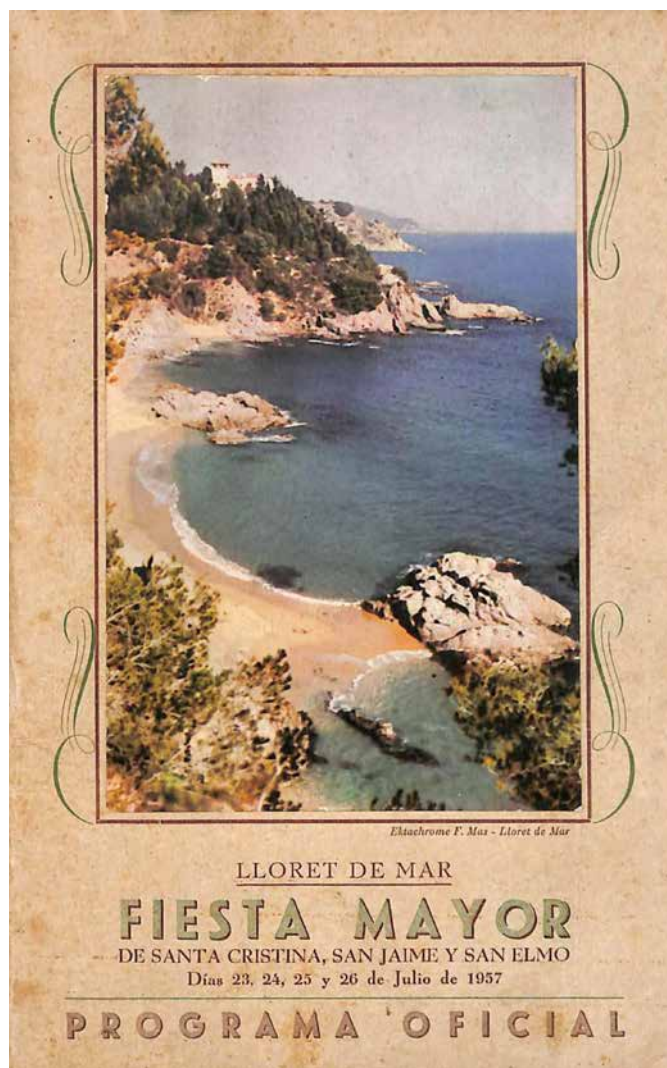
10. SAMLM. Fons Martínez - Planas. S.T. 066.165.013.

11. SAMLM. Fons Fàbregas - Barri. S.T. 031.062.001.

12. SAMLM. Fons Fàbregas - Barri. S.T. 032.031.025 / SAMLM Fons Obreria de Santa Cristina S.T. 086.381.005 / SAMLM Fons Martínez - Planas S.T. 026.033.1944.

13. SAMLM. Fons Fàbregas - Barri. S.T. 032.097.006.

14. El text es podria atribuir a l'Esteve Fàbregas i Barri; però també podria haver estat escrit per Antoni Fàbregas Fradera.

Programa de Festa Major del 1957.
Procedència: SAMLM Fons Josep Ribera.

segueixen tots aquests programes és força similar: presentacions florides; textos divulgatius d'Antoni Fàbregas Fradera, d'Emili Martínez de Laguardia, d'Esteve Fàbregas i Barri...; il·lustracions de Joan Llaverias; fotografies d'Emili Martínez Passapera i de Francesc Mas i Ruhí... I, a partir de l'any 1953, les edicions dels programes incorporen textos en diversos idiomes, mapes de localització de Lloret i, fins i tot, algun "publireportatge" d'establiment hotel·ler, tot plegat amb l'objectiu d'atreure l'incipient turisme estranger que havia començat ha arribar a la nostra població.

Malauradament, a l'arxiu no tenim cap opuscle, díptic o cartell on aparegui la relació d'activitats programades entre els anys 1958 al 1960; i entre els anys 1961 al 1968,¹⁵ només es conserven uns senzills díptics editats per l'Ajuntament on, a banda d'anunciar les activitats programades, també apareixen informacions d'interès municipal: l'abastiment d'aigua potable a la població, la il·luminació del camp de futbol... I a l'any 1967 s'esmenta, per primera vegada, que les festes de Santa Cristina havien estat declarades d'interès turístic per resolució del Ministeri d'Informació i Turisme, de 27 de juny de 1966.

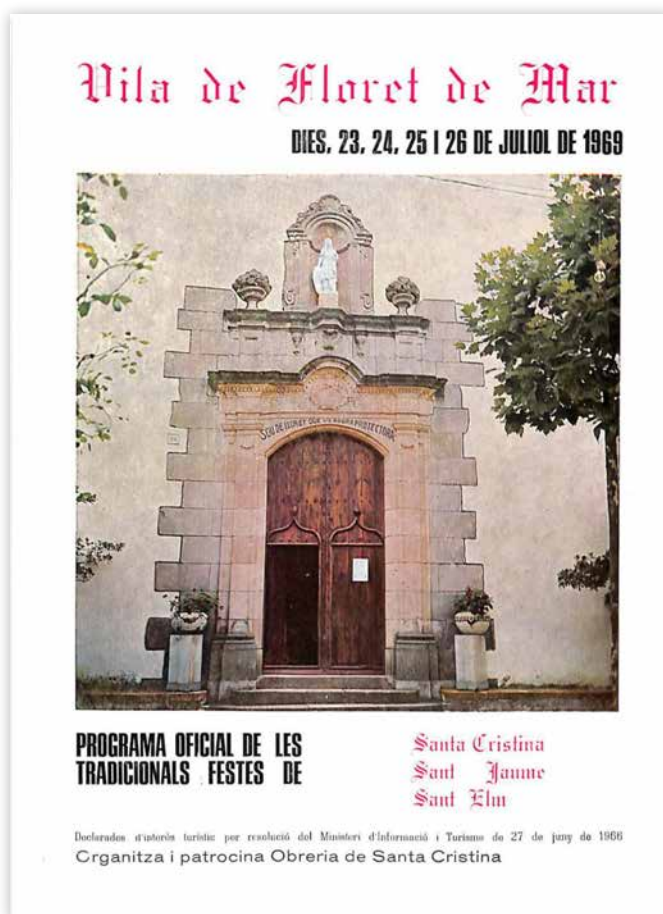
15. SAMLM Fons Ajuntament de Lloret de Mar.

L'Obreria de Santa Cristina com a organitzadora i patrocinadora del Programa de Festa Major

L'any 1969¹⁶ l'Obreria de Santa Cristina figura en el programa com a "organitzadora i patrocinadora" i és llavors quan es constaten alguns canvis importants en l'estructura, la maquetació i el disseny d'aquesta publicació: la majoria de textos i de cròniques s'editen en català; s'hi incorporen fotografies en color; s'hi inclouen textos de divulgació turística en diferents idiomes: castellà, francès, anglès i alemany; s'hi afegeixen notes informatives relacionades amb l'Obreria: la memòria d'activitats, les ajudes i beques als estudiants lloretencs...

A partir de l'any 1974 a la portada hi ha les il·lustracions de Josep Maria Barba i el programa comença a tenir més consistència amb la incorporació periòdica de textos divulgatius i d'articles relacionats amb la història del santuari, que anaven a càrrec d'Esteve Fàbregas, Joan Domènech, Octavi Saltor, Tomàs Roig i Llop...

L'any 1980, després que s'haguessin constituït els ajuntaments democràtics, el programa conté, per primera vegada, la salutació de l'alcalde que, en aquella època, va ser Joan Domènech i Moner. Al 1981 es va ampliar la programació de la Festa Major i es van incorporar les activitats previstes al barri de Can Carbó; i als anys següents també s'hi afegiren les festes de la Plaça del Carme i les festes

Programa de Festa Major del 1969.
Procedència: SAMLM Fons Obreria de Santa Cristina.

16. SAMLM Fons Obreria de Santa Cristina.

FESTA MAJOR 1987

LLORET DE MAR

BUTLLETÍ INFORMATIU DE L'OBRRERIA DE SANTA CRISTINA

**Butlletí Informatiu de l'Obreria
de Santa Cristina del 1987.**
SAML M Fons Obreria de Santa Cristina.

dels barris del Mas Baell i Can Ballell. A l'any 1983 apareix, per primera vegada, una secció del programa dedicada a la difusió de la memòria d'activitats realitzades per la Confraria de Sant Elm.

El Butlletí de l'Obreria de Santa Cristina

A partir de l'any 1987 el Programa de Festa Major va fer un gir important perquè, a través d'un acord entre l'Obreria i l'Ajuntament, es va consensuar que el consistori assumiria la confecció d'un programa senzill, que es distribuïria al conjunt de la població, on hi haurien de figurar totes les activitats de la Festa Major. Per la seva banda, l'Obreria convertiria l'antic Programa en un butlletí informatiu adreçat a les persones interessades en les activitats organitzades per aquesta entitat.

Els primers butlletins es van configurar amb les mateixes seccions que hi havia als antics Programa de Festa Major: la memòria de l'entitat, els textos divulgatius, les cròniques de caràcter històric, la secció dedicada a la Confraria de Sant Elm, les notes informatives de l'Obreria... i, evidentment, s'incorporava la programació "dels actes organitzats i patrocinats per l'Obreria". Però, progressivament, al butlletí es van introduir nous continguts i noves seccions informatives: l'any 1997 es van anunciar, per primera vegada, els concerts d'estiu; el 1998 es va introduir la tradició de presentar les noves Obreres a través d'una fotografia de grup; i es van consolidar les salutacions de

cortesia de l'Obrer Major, del Rector de la parròquia i de l'Alcalde. I al llarg dels anys, el Butlletí de l'Obreria de Santa Cristina s'ha convertit en una publicació de referència al nostre municipi perquè, a banda del programa dels actes, també presenta un munt d'articles i textos d'interès pel coneixement de la història de Santa Cristina i de la nostra població.

Ara, des de fa pocs mesos, podeu consultar els Programes de Festa Major i els Butlletins de l'Obreria de Santa Cristina a la pàgina web del Servei d'Arxiu Municipal. A la secció del "Dipòsit virtual"¹⁷ trobareu els programes i butlletins col·locats en una prestatgeria virtual, ordenats cronològicament i els podreu consultar de forma senzilla, ràpida i còmoda amb l'efecte de volta de fulla (com si es tractés d'una publicació impresa). D'altra banda, a la secció de l'"Arxiu en línia"¹⁸, podeu cercar tot tipus d'informació relacionada amb aquestes publicacions perquè durant el procediment de digitalització s'ha aplicat un programa de reconeixement de textos –OCR– que facilita la localització de qualsevol tipus de descriptor: nom de persones, topònims, dates... i quan hàgiu localitzat la informació, us podreu descarregar el document per guardar-lo i/o editar-lo.

No obstant això, des de l'arxiu municipal no s'han pogut recollir totes les edicions dels programes de Festa Major i, com podreu comprovar, queden alguns buits importants. És probable que alguns d'aquests anys no s'hagués editat cap opuscle per manca de pressupost, per manca d'interès o perquè la situació bèl·lica del país ho impedia; però també és possible que se'n conservin exemplars en algun racó, local o habitatge del municipi. Si és el cas, volem demanar la vostra col·laboració per poder completar la història dels cartells i dels programes de la Festa Major de Lloret de Mar.

Us convidem, doncs, a utilitzar aquesta eina digital que trobareu a la pàgina web de l'arxiu municipal i confiem que us sigui d'utilitat. I aprofitem per desitjar-vos molt bona Festa Major. ■

Mostra de la prestatgeria virtual a la pàgina web del SAML M.

17. <https://www.lloret.cat/seccions/arxiu-municipal/els-fons/diposit-virtual-1>

18. <https://www.lloret.cat/seccions/arxiu-municipal/els-fons/arxiu-en-linia>

Sardanes a Santa Cristina 2022

Jordi Rocas

Per la festa major del 24 de juliol, la sardana hi va ser present el 2021, però sense poder comptar amb l'acompanyament del públic pel tema pandèmic, però com cada any, la sardana *Platges de Lloret* del mestre Vicenç Bou, va cloure l'acte, ballada per ses Obreres i acompanyants.

Les sardanes a Santa Cristina han anat recuperant paulatinament certa normalitat aquest 2022, tot i que la cosa no va començar bé, ja que per prudència les *Sardanes a l'alba* no es varen dur a terme per la situació ambigua que els primers dies de l'any encara comportava la pandèmia, fet que no va ser exclusiu nostre, ja que més de la meitat de les audicions d'aquest dia en diversos indrets del país tampoc no es varen dur a terme.

La Festa dels Perdots d'aquest 2022, ja la cosa anava per millor, però el temps es va posar en contra de les audicions del dia, i de tota la festa, a excepció de la missa. Acabada aquesta, es varen salvar al matí les sardanes programades interpretades per La Principal d'Olot en format concert, que varen ser presentades per Josep Loredó, tenorista de la cobla i estudiós de temes sardanistes, sobretot el de músics i cobles. D'aquesta manera una part va salvar-se del mal temps que va acompanyar la festa tot el dia.

El dia 1 de maig, que enguany s'esqueia en el primer diumenge d'aquest mes, sí que va tenir lloc amb normalitat el 54è Aplec de la Sardana amb les cobles Ciutat de Girona, Principal del Llobregat i Flama de Farners, que

interpretaren 36 sardanes durant tot el dia, on també hi hagué dinar popular, amb cargols de primer plat... visita guiada a l'ermita i demostració de les puntaires llorenques. Tot i no haver-hi una gran entrada, hi van assistir sardanistes de 28 pobles diferents de diverses zones de tot el país.

A la recta final de l'aplec, es varen interpretar tres sardanes dedicades a recordar a *Iasuji Fusano*, *Joan Pallàs* i *Joan Blasco*, sardanistes de casa nostra desapareguts recentment, així com de conjunt va ser interpretada la sardana *Un paradís sobre el mar*, que el mestre Xavier Forcada va dedicar al nostre indret de Santa Cristina, i que ell el veu així... un paradís.

Així mateix s'hi va interpretar la sardana, *La mola de Matadepera*, que va ser escollida el mes de maig passat Sardana de l'Any 2021-2022, certamen anyal, un dels esdeveniments més importants actualment dins el món de la sardana, que aquest 2023 acollirà la final a la nostra vila. Serà el 27 de maig a la sala d'actes del Casino.

Les sardanes dedicades directament a Santa Cristina i el seu indret les tenim ben representada dins el catàleg dels nostres compositors, amb un total de 10 sardanes que hi hem trobat: *La festa de Santa Cristina*, de Melcior Montero, *La festa de Santa Cristina*, de Joan Baptista Lambert, final de la suite per a banda d'aquest autor,

De Lloret a Santa Cristina de Guillem Pahílez, aquesta dedicada a l'Obreria, *La processó de Santa Cristina* de Joan Pallarès Batet, *De Lloret a Santa Cristina* de Pere Fontàs, *El pi de Santa Cristina* i *Un dia a Santa Cristina* de Tomàs Gil i Membrado, *Santa Cristina de Lloret* de Ricard Bover, *Un paradís sobre el mar* de Xavier Forcada i la darrera, *S'amorra amorra* de Josep Cassú.

Esperem que la tornada a una desitjada normalitat pugui anar avançant el tema sardanístic, i tots els altres temes de la nostra entitat. ■

Viatge a Bolsena

Cristina Pinto Isern
Obrera Secretària i Arxivera

El mes de juny passat, amb motiu del 15è aniversari de l'agermanament de Lloret i la ciutat italiana de Bolsena, uns quants lloretencs ens vam desplaçar a aquesta ciutat per participar en la festa del Corpus Domini i per ser presents en la inauguració d'un parc que porta el nom de Lloret de Mar, i que ve a subratllar els llaços afectius i relacionals entre ambdues poblacions.

Vam viatjar a Bolsena amb la voluntat d'unir-nos a la festa de germanor, per portar el nostre sentiment vers Santa Cristina a la basílica bolsenesa que ens uneix. Ex-Obrers Majors, socis, sòcies, amics, amigues i una part de la Junta de l'Obreria ens vam aplegar en aquest homenatge.

Cal destacar la benvinguda i l'hospitalitat de la ciutat; només arribar ja vam poder veure banderoles i cartells als carrers, botigues, hotels... que ens expressaven una càlida rebuda. Es van preparar actes commemoratius de l'agermanament, un dels quals, entre altres ben diversos, era el visionat de pel·lícules i reportatges referents a Lloret de Mar que s'anaven reproduint constantment en una gran pantalla instal·lada expressament a la plaça més cèntrica de la població. També ens van obsequiar amb una visita guiada a la basílica, al museu de la ciutat i al castell, tot coordinat per Roberto Basili, assessor de l'Ajuntament de Bolsena i un dels iniciadors de la unió.

L'alcalde de Bolsena, el dia de la inauguració del parc de Lloret de Mar, va donar una cordial benvinguda a tots els lloretencs presents a la sala de plens del consistori i va agrair la tasca de l'Obreria de Santa Cristina com a entitat

cultural protectora de la història de Lloret i promotora de l'agermanament, impulsat en el seu començament a l'etapa de la presidència de Joan Domènech.

L'alcalde de Lloret, acompanyat de tres regidors, va lloar cadascun dels moments compartits en aquests quinze anys de relacions fraternals. Per cloure l'acte del consistori, ambdós alcaldes van homenatjar, obsequiant-los amb uns detalls simbòlics, els últims Obrers Majors de la nostra entitat: Joan Domènech, Jordi Soliguer, Salvador Palaudelmàs i l'actual Obrero Major, Arseni Frigola.

El diumenge a la tarda, després de la missa solemne celebrada a la basílica de Santa Cristina, vam participar a la processó de Corpus Domini, que passa pels carrers principals de la ciutat, engalanats amb unes magnífiques catifes de flors, que ells anomenen *infiorata*, segurament la festa anual més important de la ciutat. Els representants de l'Obreria vam acudir-hi amb el nostre estendard. El moment més emotiu del recorregut va ser quan l'Obrero Major actual va cedir la nostra insígnia a l'ex-Obrero Joan Domènech, ànima d'aquesta unió.

Des de la Junta volem agrair la presència a tots els que ens vàreu acompanyar en aquest viatge i als que també ho vàreu fer des de la llunyania, des del sentiment més profund del cor. Desitgem i esperem que hi puguem tornar tots i amb tan bona companyia. ■

Recull d'imatges 2021-2022

música

A SANTA CRISTINA
Obreria de Santa Cristina

Concerts d'estiu

2022

Organitza:

Venda d'entrades a taquilla

Des de les 20h hi haurà servei de restauració (Food truck)

Plaça del Pi / **Preu:** 20€

DIVENDRES 5 AGOST · 22.30h

X-TRAMP

Ermita de Santa Cristina / **Preu:** 20€

DIVENDRES 12 AGOST · 22.30h

DELIS DUO

Irma Bau / Irina Veselova

Ermita de Santa Cristina / **Preu:** 20€

DIVENDRES 19 AGOST · 22.30h

"CANÇÓ NAPOLITANA"

Marc Sala, tenor
Laetitia Barbera, mandolina
Josep Bufor, piano

www.musicaasantacristina.org

Ajuntament de
Lloret de Mar

Diputació
de Girona

Amb la col·laboració de:

Dipòsit legal: GI-871/2008

CANTALOZELLA Vinya Maria, 30 • 17430 Santa Coloma de Farners • Tel. 972 640 350

